Ազգ
Azg
armenian daily
17 ՅՈՒԼԻՍ 1999 ՇԱԲԱԹ #132 (1877)

Անհայտ հիվանդության բռնկում Ռոստովի մարզում

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երէկ մարդ է մահացել եւ չորսը ծանր վիճակում է գտնվում դեռեւս չպարզված հիվանդության բռնկման հետեւանքով, որը գրանցվել է Ռոստովի մարզում:

Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին պատմեցին ՌԴ առողջապահության նախարարության սանիտարահամաճարակաբանական հսկողության դեպարտամենտում, հիվանդացության պատկերը բնութագրվում է ներքին ընդարձակ արյունազեղումներով, ջերմության բարձրացմամբ, հերպեսի հայտնվելով: Մասնագետներն առայժմ հիվանդության պատճառների տարբեր վարկածներ են առաջ քաշում:

Ի դեպ, մինչ այդ հիվանդության դեպքերը մարզում ընտանի թռչնի անկում էր նշվել, որի մսեղիքի վրա բազմաթիվ տիզեր էին հայտնաբերվել:

Կասկածում են, որ եւս 28 մարդ հիվանդ է: Ներկայումս մասնագետները հակահամաճարակային միջոցառումներ են իրականացնում օջախի տարածքում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ժնեւում կայացավ Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումը, որը հայկական կողմի գնահատմամբ «դրական եւ հուսադրող է»

«Ազգը» տեղեկացրել էր նախապես, որ Վարշավայից, որտեղ պաշտոնական այցով գտնվում էր Հայաստանի նախագահ Ռ. Քոչարյանը, դեպի Ժնեւ՝ Ալիեւի հետ հանդիպման էր գնացել արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի եւ Ազգային անվտանգության նախարար Սերժ Սարգսյանի հետ, առանց իր հետ տանելու անգամ իր խոսնակ Վահե Գաբրիելյանին եւ մամլո քարտուղարի պետ Համլետ Պետրոսյանին, հետեւաբար նաեւ առանց այն մի քանի լրագրողների, որոնք Լեհաստանում լուսաբանում էին նախագահի այցը: Ահա թե ինչու երեկ մինչեւ ուշ գիշեր մեզ չհաջողվեց Հայաստան-Ադրբեջան բանակցությունների մասին շոշափելի տեղեկություններ ստանալ, չհաշված ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղարից եւ մեր թղթակից Նարինե Դիլբարյանից Վարշավայից ստացված խիստ անբավարար հաղորդագրությունները:

Տեղեկացնենք նաեւ, որ ժնեւյան հանդիպումը, որն, ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալության, անցկացվել է Ժնեւի Ժանտր արվարձանում գտնվող մի բառի կրկնակ իմաստներով առանձնատան մեջ, անմատչելի է եղել նաեւ միջազգային լրատվական գործակալություններին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնի է դարձել միայն, ինչպես տեղեկացնում է Արմենպրեսը, որ գերատեսչական հանդիպման կազմակերպչի դերը ստանձնած է եղել Շվեյցարիան, որը մեկ անգամ չէ, որ նույն շքեղ, զբոսայգով շրջապատված առանձնատունը տրամադրել է վիճելի բարդ հարցերին առնչվող հանդիպումների համար: Մասնավորապես, այնտեղ են ընթացել սերբական Կրաինայի (Խորվաթիայի) շուրջ բանակցությունները, որոնք, ցավոք, հաջողությամբ չպսակվեցին, ինչը ողբերգական հետեւանքներ ունեցավ:

Այնուամենայնիվ, ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղարի հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, որ երեկ կեսօրին սկսված բանակցությունների ընթացքում քննարկվել են Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի կարգավորման խնդիրներ, ինչպես նաեւ երկկողմ հարաբերություններին վերաբերող եւ տարածաշրջանային այլ հարցեր: Քննարկումների միջուկը կազմել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի առաջարկությունը բոլոր կողմերի համար ընդունելի դարձնելու հարցը: «Հայկական կողմը, կարդում ենք հաղորդագրության մեջ, հանդիպումը դրական

եւ հուսադրող է գնահատում, որտեղ խաղաղ կարգավորման գործընթացում առաջընթաց արձանագրելու ընդհանուր ցանկություն է արտահայտվել», եւ «երկու երկրների ղեկավարներն արտահայտվել են երկխոսությունը շարունակելու օգտին»:

Տես ► էջ 2

ԱՅՑ

Երեքշաբթի օրը Երեւան կժամանի Ֆրանսիայի Սենատի նախագահը

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

Ֆրանսիայի Սենատի նախագահ Քրիստիան Պոնսլեն հուլիսի 20-ին մեկօրյա պաշտոնական այցով ժամանում է Երեւան, գլխավորելով Ֆրանսիայի խորհրդարանի վերին պալատի պատվիրակությունն Անդրկովկասի երեք պետությունների շրջագայության շրջանակներում: Դրա մասին մեզ երեկ հավելյալ մանրամասներ հայտնեց Հայաստանի խորհրդարանի հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Համլետ Խաչատրյանը:

Սենատի նախագահը կժամանի ինքնաթիռով հուլիսի 20-ի լույս գիշերը: Առավոտյան նա կհանդիպի ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Կարեն Դեմիրճյանի, իսկ հետո՝ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ: Ճաշին պատվիրակությունը կայցելի Սերգեյ Փարաջանովի տուն-թանգարան: Օրվա երկրորդ կեսին հյուրերին կընդունի Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Այնուհետեւ պատվիրակությունը կուղեւորվի Մեծ եղեռնի հուշահամալիր, ուր ծաղկեպսակ կդնի ու կայցելի դարիս առաջին ցեղասպանության մասին պատմող թանգարան: Անցյալ տարի Ֆրանսիայի Ազգային ժողովը ընդունեց օրենք Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ու դատապարտման մասին, սակայն հակառակ այդ երկրում ընդունված խորհրդարանական կանոնակարգի, այդ փաստաթուղթը չընդունվեց վերին պալատում՝ Սենատում քննարկման համար: Դրա մասին, անշուշտ, խոսք կգնա հուլիսի 20-ի օրվա վերջին Կ. Դեմիրճյանի ու Ք. Պոնսլեի միջեւ կայանալիք առանձնազրույցի, իսկ հետո՝ ՀՀ ԱԺ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովում ֆրանսիացի սենատորների հանդիպման ժամանակ: Երեկոյան ՀՀ ԱԺ ղեկավարությունը կտա պաշտոնական ընդունելություն՝ ի պատիվ ֆրանսիական պատվիրակության: Հուլիսի 21-ի լուսաբացին պատվիրակությունը կմեկնի Թբիլիսի:

Տես ► էջ 2

Աջափնյակի գործով 11 մարդ ձերբակալված է

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ գլխավոր դատախազության հասարակական կապերի եւ լրատվության բաժնից, Երեւանի Աջափնյակ համայնքի ղեկավարի ընտրությունների ընթացքում տեղի ունեցած խուլիգանությունների եւ բռնարարքների փաստով հարուցված քրեական գործով ձերբակալվել են Արսեն եւ Տիգրան Հովսեփյանները, Գեւորգ Թորոսյանը, Արման Բաղդասարյանը, Աշոտ Սարգսյանը, Արսեն Բունյանը, Արթուր Դավթյանը, Սուրեն Մանուկյանը, Արայիկ Գասպարյանը, Արամ Մուրոյանը եւ Սամվել Բարսեղյանը, որոնք կասկածվում են չարամիտ խուլիգանություն կատարելու, անձանց դիտավորյալ մարմնական վնասվածքներ պատճառելու, իրավապահ մարմինների աշխատողներին առեւանգելու եւ ապօրինաբար ազատությունից զրկելու մեջ:

Բոլոր ձերբակալվածները «Հրազդան մարզադաշտ» ՓԲԸ-ի, այսպես կոչված, անվտանգության ծառայության աշխատակիցներ են:

Հրազդան մարզադաշտի տնօրինության վարչական հարկաբաժնում կատարված խուզարկության ժամանակ իրավապահ մարմինները հայտնաբերել են ապօրինաբար պահվող տարբեր տեսակի հրազեն եւ ռազմամթերք:

Մեկ վարույթում միավորված 4 քրեական գործերի նախաքննությունը կատարվում է ՀՀ գլխավոր դատախազության քննչական վարչությունում: Քննչական եւ օպերատիվ որոնողական միջոցառումներ են իրականացվում զենքի գործադրումով չարամիտ խուլիգանություն կատարած եւս 10 մարդու նկատմամբ:

Ավելացնենք նաեւ, որ դեռեւս հուլիսի 11-ին ձերբակալված Արման Քոչարյանը դատարանի որոշմամբ կալանավորված է, եւ նրան մեղադրանք է առաջադրված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 133, 222, եւ 232 հոդվածներով:

Ադրբեջանը ակնարկում է արտաքին քաղաքական ուղեգծի վերանայում

ԲԱՔՈՒ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: **Այս հաղորդումը ստացվել է Բաքվի «Ազերպրես» գործակալությունից: Հաղորդում ենք առանց փոփոխության:**

Ադրբեջանի արտաքին քաղաքական ուղեգծի վերանայման հարցը քննարկվում է կառավարական բարձր շրջաններում: Ինչպես հաղորդում են կառավարությանը մոտ կանգնած աղբյուրները, արդեն կարծիք է ձեւավորվում, որ ԱՄՆ-ի նկատմամբ պաշտոնական Բաքվի չափազանց «համաձայնողական» դիրքորոշման պատճառով այդ երկիրը անտարբերություն է դրսեւորում Ադրբեջանի նկատմամբ: Անկասկած, նոր ուղեգծի ձեւավորման հարցը կախված է լինելու Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահներ Հեյդար Ալիեւի եւ Ռոբերտ Քոչարյանի բանակցությունների արդյունքներից: Դրա հետ մեկտեղ արժե նշել, որ ԱՄՆ Կոնգրեսի ֆինանսական հարցերի ենթակոմիտեն, չորեքշաբթի հաստատելով օրենքը «Արտաքին ֆինանսական գործառնությունների մասին», ուժի մեջ է թողել 907-րդ ուղղումը եւ միաժամանակ 2000 թվականի համար 20 մլն. դոլար հատկացրել Լեռնային Ղարաբաղին, որով ոտնահարել է Ադրբեջանի ազգային շահերը:

Ծանրակշիռ հարված է Ադրբեջանի շահերին հասցրել ԱՄՆ Կոնգրեսը, ըստ աղբյուրի, նրանով, որ այդ նախագծում առանձնացրել է «այսպես կոչված ԼՂՀ-ն որպես ոչ թե Ադրբեջանի տարածքի մի մասը, այլ որպես առանձին պետություն»: Հասկացվում է, դրանից հետո, ըստ աղբյուրի, սկսել է քննարկվել երկրի արտաքին քաղաքական ուղեգծի վերանայման հարցը: Արժե նշել, որ այդ քննարկումները առայժմ կրում են «ետնաբեմային» բնույթ: Սակայն, չի բացառվում այդ հարցի քննարկումը երկրի Անվտանգության խորհրդի առաջիկա նիստերից մեկում: Հարկ է նշել, որ երկրի արտաքին քաղաքական ուղեգծի վերանայման կարող է դրդել ցանկացած աննշան «ժեստ» Ռուսաստանի եւ Իրանի կողմից: Դրանից բացի, երկրի վերնախավին նման գործողության կարող է դրդել եւ հասարակական կարծիքը, որ վերջին ժամանակներս ենթարկվում է որոշ «հարկադրական» ձեւափոխման:

ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Սենատը Ադրբեջանին մեղադրում է Հայաստանի եւ Ղարաբաղի նկատմամբ ահաբեկչության եւ բռնության քաղաքականություն իրականացնելու մեջ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: ԱՄՆ-ի Սենատի ընդունած Միջազգային գործառնությունների համար հատկացումների, արտահանման ֆինանսավորման եւ հարակից ծրագրերի մասին ակտը (S.1234) ներառում է հատուկ կետ, որում Ադրբեջանական Հանրապետությունը մեղադրվում է Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ ուժային քաղաքականություն վարելու եւ ուժ կիրառելու սպառնալիքի համար:

Ուժի մեջ թողնելով Ազատության աջակցության ակտի 907-րդ հոդվածը՝ ԱՄՆ-ի սենատորները օրենքի ձեւով ամրագրել են Ադրբեջանի կառավարությանն ամերիկյան օգնություն տրամադրելու անթույլատրելիությունն այնքան ժամանակ, քանի դեռ Միացյալ Նահանգների նախագահը չի պարզել եւ Կոնգրեսին չի զեկուցել, որ պաշտոնական Բաքուն իրական քայլեր է ձեռնարկում՝ նպատակաուղղված իր կողմից իրականացվող Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի շրջափակման բոլոր ձեւերի վերացմանն ու վերջիններիս նկատմամբ վարվող ահաբեկչության եւ բռնության քաղաքականության դադարեցմանը:

Միեւնույն ժամանակ Միացյալ Նահանգների բարձրագույն օրենսդիր մարմնի վերին պալատը որոշել է ավելացնել 2000-րդ ֆինանսական տարում Հայաստանի կառավարության համար Բիլ Քլինթոնի վարչակազմի խնդրած ամերիկյան օգնության ծավալը: Ընդունված ակտի համաձայն, նշված ժամանակաշրջանում ԱՄՆ-ը պետք է առնվազն 90 մլն դոլար ֆինանսական օգնություն տրամադրի Հայաստանին: Օրինակ, Վրաստանի համար այդ ցուցանիշը կազմում է 95 մլն դոլար, որից 8 մլն-ը Թբիլիսին պարտավոր է օգտագործել պետության դատաիրավական համակարգը բարեփոխելու համար: Սենատի որոշմամբ, 2000 թվականին նախկին ԽՍՀՄ երկրներին տրամադրվելիք ամերիկյան օգնության ընդհանուր ծավալը պետք է կազմի 780 մլն դոլար:

Նշենք, որ ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի օտարերկրյա հատկացումների ենթահանձնախումբը նույնպես որոշել է ուժի մեջ թողնել Ադրբեջանի կառավարությանն ամերիկյան օգնություն տրամադրելու օրենսդրական արգելքները: Ուշագրավ է, որ Ակտի Կոնգրեսի ստորին պալատի ընդունած տարբերակը ներառում է մի կետ, որի համաձայն, 2000 թվականին ԱՄՆ-ը առնվազն 20 մլն դոլար ուղղակի օգնություն կտրամադրի Լեռնային Ղարաբաղին: Օրենքում Լեռնային Ղարաբաղը ներկայացված է որպես ինքնուրույն միավոր աշխարհի այլ երկրների թվում, որոնց Միացյալ Նահանգները կաջակցի:

Օրենքի վերջնական տարբերակը կընդունվի Կոնգրեսի երկու պալատների համաձայնեցման հանձնաժողովում:

digitised by A.R.A.R.@

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ժնեւում կայացավ Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումը

Սկիզբը էջ 1

Իր հերթին, Վարշավայից մեր թղթակից Նարինե Դիլբարյանը երեկ ուղարկած ֆաքսում հայտնում է, որ Ռոբերտ Քոչարյանի ու Հեյդար Ալիեւի հանդիպմանը, ամենայն հավանականությամբ, պետք է հետեւի հանդիպումների մի նոր շարք՝ այս անգամ եռակողմ, ըստ ամենայնի՝ ԼՂՀ Նախագահ Արկադի Ղուկասյանի մասնակցությամբ: Հակառակ դեպքում, մեր թղթակցի տպավորությամբ, հանգուցալուծումը սառեցվում է կամ վերածվում քննարկման գործընթացի կամ իմիտացիայի:

Ինչ վերաբերում է հանդիպման չնախապատրաստված, հետեւաբար անիմաստ լինելու մասին «Հայկական ժամանակ» թերթում երեկ հրապարակված նախկին արտգործնախարար Ալեքսան Արզումանյանի պնդմանը, անուղղակի պատասխան կարելի է համարել Թուրան գործակալության հայրպայթած լուրը, որը երեկ տարածեց նաեւ «Ազատություն» ռադիոկայանը: Ըստ ադրբեջանական գործակալության հավաստիացումների, ժնեւյան հանդիպումը, որին ադրբեջանական կողմից մասնակցում էին նաեւ Ալիեւի խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն եւ արտգործնախարար Թոֆիկ Զուլֆուգարովը, նախապատրաստված էր: Ալիեւն անձամբ, նախքան Ժնեւ մեկնելը հայտարարել է, թե ինքը կանոնավոր հեռախոսակապի մեջ է եղել Ռ. Քոչարյանի հետ:

Տեղեկացնենք, որ Ժնեւից Նախագահ Ռ. Քոչարյանն ու նրան ուղեկցող անձինք կվերադառնան այսօր երեկոյան:

Մինչեւ ժնեւյան-ժամնտոյական հանդիպման մասին առաջիկա օրերին առավել մանրամասն ու ընդարձակ տեղեկություններ ստանալը, Վարշավայից մեր թղթակիցը փորձեց հետեւյալ կերպ ամփոփել հայկական կողմի եվրոպական դիրքորոշումը բանակցությունների ընդառաջ:

...«Տարածքների ամբողջականության սկզբունքը ոչ ժողովրդավարական երկրներում դառնում է այլ ազգերի դեմ գործած հանցագործությունների արդարացում», Ժնեւ մեկնելու նախաշեմին Վարշավայում ամրագրեց Ռ. Քոչարյանը՝ ընդհանրացնելով Կոսովոյի եւ ԼՂ ազգամիջյան հակամարտության փորձը: Հայաստանը փորձում է Հարավային Կովկասում փոխհամաձայնությունների կամուրջ դառնալ բոլոր հակամարտող կողմերի համար, որպեսզի մեր տարածաշրջանում հաստատվի կայունություն եւ ինտեգրացիոն զարգացման երաշխիքներ ստեղծվեն:

Հ. Ալիեւի հետ հանդիպումից առաջ Ռ. Քոչարյանը լեհ դիվանագետների եւ վերլուծաբանների լսարանում փորձարկեց Հայաստանի դիտակետը նաեւ հայ-ադրբեջանական հարաբերությունների, ապա ողջ հարավկովկասյան տարածաշրջանի համար: Լեհերն արդեն ինտեգրվել են եվրոպական կառույցներին եւ կրողն են «եվրոպական մտածելակերպի հեղափոխության», ըստ որի՝ իրենք աշխարհի քաղաքացիներ են, մեր տարածքում այս հեղափոխությունը չի էլ սկսվել: Վարշավայի Արեւելյան հետազոտությունների կենտրոնում եւ ապա ՀՀ նախագահ Ա. Կվաշնեւսկու հետ ասուլիսում Ռ. Քոչարյանի պնդումներն ի մի բերելով՝ կարելի է փաստել, որ. ա) Հայաստանը ձգտում է Հարավային Կովկասում հաստատել եվրամիության մոդելի փոխազդեցության կառույց, ուր գերակա տնտեսական համագործակցությունն է, տնտեսական փոխշահավետ կապերը հիմք կդառնան կանխատեսելի քաղաքական վարքագծի, բ) ՀՀ ներկա իշխանություններն ընդունում են, որ հանուն ինտեգրացիայի պետք է զիջել սեփական անկախության մի հասվածը: Ռ. Քոչարյանը մատնանշեց եվրոպական միության անդամ երկրների, այդ թվում Լեհաստանի օրինակը: Այս պատճառով Հայաստանը եւ ԼՂՀ-ն ընդունել են ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի վերջին առաջարկությունները՝ ընդհանուր պետություն գաղափարախոսությամբ, գ) ԽՍՀՄ փլուզումից հետ Ադրբեջանական ԽՍՀ տարածքում նույն իրավական հիմքի վրա, միջազգային նորմերով ձեւավորվել են երկու հանրապետություն՝ Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի: Տեղի ունեցան հանրաքվեներ, ընդունվեցին հռչակագրեր, գործեց ազգերի ինքնորոշման սկզբունքը. «Զուտ իրավական առումով ԼՂՀ-ն անխոցելի է», հավաստեց Ռ. Քոչարյանը, դ) Ադրբեջանն այս պատերազմում դիմեց ուժային մեթոդների՝ պատերազմի, եւ փաստացի պարտվեց: Այդ պարտության հետեւանքը 1994 մայիսից հաստատված կայուն զինադադարն է:

ՍԵԼԵԿՏՈՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Վ. Սարգսյան. «Լավ մարզչեսով վաs մարq չի կարող լինել»

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 16-ին ՀՀ կառավարությունում վարչապետ Վազգեն Սարգսյանն անցկացրեց հանրապետական առաջին սելեկտորային խորհրդակցությունը: Մասնակցում էին կառավարության անդամները, ուղիղ կապի մեջ էին բոլոր մարզպետները:

Վարչապետն իր խոսքում նշեց, որ այսուհետեւ նման խորհրդակցություններ կանցկացվեն ամիսը մեկ անգամ, որոնք կվերաբերեն տարբեր խնդիրների:

Առաջին կարեւոր քայլն, ըստ վարչապետի, մարզպետարանների հետ ժամանակարգչային կապի պահպանումն է, իսկ այս ամսվա ընթացքում կլուծվի մարզպետների հետ գերկապի խնդիրը՝ վերջիններս կունենան այդ հնարավորությունը:

- Մարզպետարանների ինքնիշխանությունը, -ասաց նա,- համարում եմ կարեւոր, այլ խնդիր է, որ այն դեռ կայացած չէ: Այսուհետեւ կամրագրվեն մարզպետների բոլոր պարտավորությունները ու լիազորությունները: Դուք կանեք այն, ինչ ուզում էիք երկու տարի առաջ. ձեզ կտրվի մինի վարչապետի լիազորություն, բայց վերցրեք այնքան,

ինչքան կարող եք մարսել:

Կադրային որեւէ նշանակում, ըստ Վ. Սարգսյանի, չպետք է արվի առանց մարզպետների համաձայնության:

Վարչապետն անբավարար համարեց մարզպետների աշխատանքը, քանի որ նրանք դեռեւս վատ են տիրապետում իրավիճակին: Ինչ վերաբերում է մարզպետարանների վարչություններին, ապա դրանք ոչ թե լիարժեք, այլ ընդհանրապես չեն գործում: «Չափազանց կարեւորում եմ առաջին դեմքի՝ մարզպետի դերը: Եթե նա կաշառակեր չէ, ապա վիճակը 10-20 տոկոսով բարելավվում է: Լավ մարզպետով վատ մարզ չի կարող լինել»,- ասաց վարչապետը:

Վարչապետը կմեկնի Մոսկվա եւ Կիեւ

Հուլիսի 19-ին, ՌԴ կառավարության հրավերով, վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի գլխավորած պատվիրակությունը պաշտոնական այցով կմեկնի Մոսկվա: Պատվիրակության կազմում ընդգրկված են ՀՀ գյուղատնտեսության նախարար Գ. Շահբազյանը, կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Շ. Կարամանուկյանը, էներգետիկայի նախարար Դ. Զադոյանը, տրանսպորտի նախարար Ե. Զախարյանը, պաշտպանության նախարար Վ. Հարությունյանը, ֆինանսների նախարար Լ. Բարխուդարյանը, վարչապետի խորհրդական Գ. Մարտիրոսյանը, պաշտոնատար այլ անձինք:

Վազգեն Սարգսյանը կհանդիպի ՌԴ կառավարության նախագահ Սերգեյ Ստեպաշինին: Նախատեսվում են նաեւ բանակցություններ ՀՀ պատվիրակության անդամների եւ ՌԴ բարձրաստիճան պաշտոնյաների միջեւ, որոնց ընթացքում կքննարկվեն արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, կապիտալ ներդրումների խրախուսման եւ փոխադարձ պաշտպանվածության ոլորտներում համագործակցության առնչվող խնդիրներ: Հանդիպումներ են նախատեսվում նաեւ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի, ՌԴ ԱՊՀ երկրների գծով նախարար Լեոնիդ Դրաչեւսկու, ատոմային էներգետիկայի նախարար Եվգենի Ադամովի, որը նաեւ ռուս-հայկական տնտեսական եւ գիտատեխնիկական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի ռուսական կողմի նախագահն է, եւ «Գազպրոմ» ընկերության նախագահ Ռեմ Վյախիրեւի հետ: Հուլիսի 22-ին ՀՀ պաշտոնական պատվիրակությունը Մոսկվայից կմեկնի Կիեւ՝ մասնակցելու ԻՆՈԳԵՅՏ ծրագրի շրջանակներում իրականացվող միջպետական կոնֆերանսին, ուր 12 երկրների միջեւ կստորագրվի Հովանոցային պայմանագիր:

Վերջին ժամ

Թերթը տպարան հանձնելուց անմիջապես առաջ Սնարք գործակալությունից տեղեկացանք, որ բանակցություններն այդքան էլ հեզասահ չեն ընթացել: Ադրբեջանական կողմը, ըստ գործակալության ժնեւյան թղթակցի, որն իր հերթին տեղեկությունն ստացել էր շվեյցարացի դիվանագետից, որի պարտականությունն էր հանդիպման կազմակերպումը, դժգոհ է մնացել հայկական կողմի կեցվածքից եւ ընդհատել բանակցությունները:

Երեքշաբթի օրը Երեւան կժամանի Ֆրանսիայի Սենատի նախագահը

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանի օրենսդիր մարմնում Ֆրանսիայի Սենատի պատվիրակության այցը դիտարկում են իբրեւ հերթական քայլ 1995 թ. մարտի 9-ին ստորագրված երկու երկրների խորհրդարանների միջեւ համագործակցության արձանագրության կենսագործման ուղղությամբ: Իր հերթին այդ արձանագրությունը օրգանական մասն է Հայաստանի ու Ֆրանսիայի միջեւ քաղաքական երկխոսության, որի հիմքը համարվում է 1993 թ. մարտի 13-ին կնքված համաձայնության, բարեկամության ու համագործակցության պայմանագիրը: 1992 թ. սեպտեմբերին, 1994 թ. հունվարին, 1996 թ. նոյեմբերին ու ս.թ. մարտ-ապրիլին Ֆրանսիա այցեր են կատարել Հայաստանի խորհրդարանի նախագահները, 1996 թ. մայիսին Երեւան է եկել Ֆրանսիայի Սենատի նախագահը, կողմերը բազմիցս պատվիրակությունների այցեր են փոխանակել: ՀՀ ԱԺ-ում ու Ֆրանսիայի խորհրդարանի երկու պալատներում հաջողությամբ գործում են երկկողմ միջխորհրդարանական կապերի խմբեր:

Մարտին Ք. Պոնսլեն հայտարարեց, որ մտադիր է Փարիզում կազմակերպել անդրկովկասյան երեք երկրների խորհրդարանների ղեկավարների հանդիպում, որպեսզի «փորձեն ոչ պաշտոնական պայմաններում նրանց միջեւ հաստատել վստահության մթնոլորտ, գտնել խաղաղ լուծումներ»:

Ստեփանակերտը երբեք չի ընդունի փուլ առ փուլ կարգավորման տարբերակը

Հայտարարեց ԼՂՀ արտգործնախարարության մամլո քարտուղարը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Պաշտոնական Ստեփանակերտը երբեք չի ընդունի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության փուլ առ փուլ կարգավորման տարբերակը: Այսօր այդ մասին հայտարարեց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության արտգործնախարարության մամլո քարտուղար Լեոնիդ Մարտիրոսյանը՝ գործակալության խնդրանքով մեկնաբանելով ադրբեջանական աղբյուրների այն պնդումները, թե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների ժնեւյան հանդիպման ընթացքում կարող է պայմանավորվածություն ձեռք բերվել «հայկական կողմի դիրքորոշումը մեղմելու, եւ նրա կողմից ղարաբաղյան դիմակայության փուլ առ փուլ կարգավորման մեխանիզմն ընդունելու շուրջ», որը պաշտպանում է պաշտոնական Բաքուն: Նշենք, որ Հայաստանի նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նույնպես հանդես էր գալիս հակամարտության կարգավորման այդ ուղու օգտին:

Ընդգծելով, որ ԼՂՀ կտրականապես դեմ է փուլ առ փուլ կարգավորման տարբերակին, Մարտիրոսյանը նշեց, որ պաշտոնական Ստեփանակերտն ու Երեւանը արդեն իրենց համաձայնությունն են տվել Լեռնային Ղարաբաղի դիմակայությունը «ընդհանուր պետության» սկզբունքի հիման վրա կարգավորելու փաթեթային մեխանիզմին, որն առաջարկել էին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուսական, ամերիկյան եւ ֆրանսիական համանախագահները:

Պաշտոնական Բաքուն մերժել է միջնորդների այդ ծրագիրը, համարելով, որ «ընդհանուր պետության» հայեցակարգը սպառնում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությանը: Ադրբեջանական Հանրապետության նախագահ Հեյդար Ալիեւի հավաստմամբ, առավելագույնը, ինչին այսօր Բաքուն կարող է համաձայնել, Լեռնային Ղարաբաղին «Ադրբեջանի կազմում ինքնավարության ամենաբարձր կարգավիճակ» տրամադրելն է: Ալիեւի կարծիքով, այդ կարգավիճակը «չափազանց մոտ է անկախությանը»:

Մինչդեռ, ինչպես բազմիցս հայտարարել են պաշտոնական Երեւանն ու Ստեփանակերտը, հայկական կողմը երբեք չի համաձայնի Ադրբեջանի կազմում Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավարության կարգավիճակին: Փոխզիջումների գնալու պատրաստակամություն հայտնելով ղարաբաղյան խնդրի համապարփակ կարգավորման հասնելու հարցում՝ Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը Լեհաստանից Շվեյցարիա մեկնելուց առաջ ընդգծել է, որ ինքը կտրականապես դեմ հանդես կգա հակամարտության կարգավորման ցանկացած տարբերակի, որում չեն պահպանվի երեք հիմնական, պարտադիր սկզբունքները. Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի փոխհարաբերությունների հորիզոնական բնույթը, Բաքվի եւ Ստեփանակերտի իրավահավասար կարգավիճակը բանակցային գործընթացում եւ Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության անվտանգության երաշխիքը: Միեւնույն ժամանակ հայկական կողմը նշում է, որ ծայրահեղական նպատակներ չի հետապնդում եւ չի պնդում Լեռնային Ղարաբաղի լիակատար անկախությունը կամ էլ նրա վերամիավորումը Հայաստանի հետ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Շ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529053, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՅՐԱՅՐ ՉՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային
ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՆԻՍՏ

ԿԸՀ-ն վրդովված է Աջափնյակի նախադեպից

ԿԸՀ երեկվա նիստը ուրախ էր եւ անցավ աշխույժ քննարկումների մթնոլորտում: Օրակարգում նախապես ընդգրկված միակ հարցը՝ ԱԺ մեծամասնական ընտրակարգով թիվ 56 եւ 63 ընտրատարածքներում պատգամավորների գրանցման մասին, համալրվեց եւս երկուսով. Աջափնյակի համայնքապետի հուլիսի 25-ի ընտրությունների կազմակերպման խնդիրներ եւ տեղեկատվություն Գեղարքունիքի մարզային ընտրական հանձնաժողովի (ՄԸՀ) նախագահի ընտրության, ավելի ճիշտ՝ վերընտրության մասին:

63 ընտրատարածքը՝ բերմուդյան եռանկյունի՞

Կոտայքի թիվ 56 ընտրատարածքում, ուր ձայների մեծամասնությամբ հաղթել է Արամ Հարությունյանը, հստակ կարծիք, ըստ այդմ՝ վիճաբանություն, չկար: Փոխարենը Շիրակի թիվ 63 ընտրատարածքում գործն առանց հստակ կարծիքի գլուխ չէր եկել: Այստեղ, ըստ այդ կարծիքի, ի թիվս «բազմաթիվ օրինախախտումների», տեղամասերից մեկի բերմուդյան եռանկյունում գիշերն անհետացել էր կնիքը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի (ՏԸՀ) նախագահը քվեաթերթիկների չհրկիզվող տուփը գտնել էր, տարել տուն եւ առավոտյան բերել բացված վիճակում: ՄԸՀ կողմից հաղթող ճանաչված Սամվել Բալասանյանի հիմնական մրցակից Մարզպետունի Մարգարյանի վստահված անձանց եւ մի շարք ՏԸՀ-ների արձանագրությունների համաձայն, բազմաթիվ քվեաթերթիկներ անհիմն կերպով անվավեր էին ճանաչվել (Բալասանյանի եւ Մարգարյանի ստացած ձայների տարբերությունը մեծ չէ 5752 եւ 5406): Ի հավելումն, կորել էր Մարգարյանի վստահված անձ Սամվել Մարգարյանի դիմումը ՄԸՀ-ին 8 տեղամասերում ստուգումներ անցկացնելու պահանջով, որը «պատահաբար» նկարահանել էր «Ցայգ» հեռուստաընկերությունը: Նույն բովանդակությամբ ՄԸՀ առաջարկով գրված երկրորդ դիմումը ստուգումները շարունակելու հիմք չէր ընդունվել այն ծիծաղելի պատճառաբանությամբ, թե «Ցայգի» նկարահանածը չի համապատասխանում այդ դիմումին (թե ինչպես եւ ինչու պիտի համապատասխանեին երկու տարբեր դիմումները, ՄԸՀ-ի իմանալիքն է):

ԿԸՀ անդամները, Ընտրական օրենսգրքի անկատարությունից եւ ԿԸՀ իրավասությունների «նեղությունից» եւ անհստակությունից դժգոհելով (ԿԸՀ-ն իրավունք չունի վիճարկելու ՄԸՀ ամփոփիչ արձանագրությունը), վստահված անձանց դիմումին ընթացք չտալու փաստը ՄԸՀ-ի կողմից անփութություն եւ անգործություն որակեցին, «Միասնության» ներկայացուցիչ Աշոտ Սարգսյանն էլ ավելացրեց. «Ի՞նչ կարող ենք անել, ասենք. ամոթ ձեզ», եւ ԿԸՀ նախագահ Արտակ Սահրադյանի առաջարկով տեղեկատվությունն ի գիտություն ընդունվեց. Մարզպետունի Մարգարյանն արդեն իսկ դիմել է առաջին ատյանի դատարան, եւ ընտրությունների օրինականությունը հուլիսի 19-ին կքննարկի դատարանը: Մարգարյանը, բացի այդ, 7-օրյա ժամկետում ՍԴ-ին դիմելու հնարավորություն ունի: Միաժամանակ որոշվեց այսուհետ երկօրյա ժամկետում պահանջել տեղամասերում ընդունված բոլոր որոշումները, վերջիններիս օրինականությունը գնահատելու համար:

Տանկեր եւ զրահամեքենանե՞ր Աջափնյակի համար

Օրակարգի հաջորդ խնդիրը (Աջափնյակի համայնքապետի ընտրությունների հուզիչ թեմայով) ներկայացրեց «Շամիրամի» անդամ Ռուբեն Հովհաննիսյանը: Պրն Հովհաննիսյանը բավարարված չէ բռնարարքներով ընթացած այդ ընտրությունները դատապարտելու ԿԸՀ որոշումից, քանզի համարում է, որ ընտրությունների օրը քվեարկությունը դադարեցնելու նախադեպը կարող է փորձանք դառնալ մեր առանց այդ էլ տխուր ընտրական փորձառության համար: Տեղամասային հանձնաժողովի անդամները լքել են «դիրքերը», չնայած նրանցից ոչ ոք չի տուժել (բռնարարքները մոլեգնել են տեղամասերից դուրս): Քվեարկությունը չպետք է դադարեցվեր, այլապես պարտվող կողմը միշտ կարող է միջադեպեր հրահրել՝ ընտրությունները վիժեցնելու համար:

Առաջարկվեց հուլիսի 25-ին քաղաքակիրթ ընտրություն ապահովելու նպատակով ԿԸՀ անդամներից յուրաքանչյուրին կցել մի տեղամասի՝ առավոտյան ժամը 8-ից մինչեւ արդյունքների ամփոփումը տեղամասերում գտնվելու պայմանով, ներգրավել նաեւ ՄԸՀ անդամներին: ՀՅԴ ներկայացուցիչ Համլետ Աբրահամյանն ընդվզեց. «Մնում է տանկեր, զրահամեքենաներ, դասակներ ուղարկենք՝ կասկածելի մարդկանց քաղաքից դուրս հանելու համար: Թող երկուսն էլ հանեն թեկնածությունը, պրծնի, գնա»:

Արտակ Սահրադյանը փոքրիկ ուսուցողական ելույթից հետո ամփոփելով քննարկումը, առաջարկեց քվեարկել, սակայն ԱԺՄ ներկայացուցիչ Վահե Վարսանյանը հակված չէր ամբողջ օրն անցկացնել ընտրատեղամասում եւ նկատողություն ստացավ. «Գործից փախչում ես»: Այլախոհներ էլի կային, եւ բուռն վիճաբանությունից հետո պրն Հովհաննիսյանը սրտնեղած հանեց առաջարկը: Սակայն ԿԸՀ նախագահի եւ ԱԻՄ-ի ներկայացուցիչ Սիլվա Մարկոսյանի սկզբունքային դիրքորոշման շնորհիվ խնդիրը քվեարկության դրվեց՝ 10 կողմ, 1 դեմ եւ երկու ձեռնպահ:

Օրակարգի վերջին հարցը ներկայացրեց Սերգեյ Պողոսյանը «Շամիրամից» հավաստելով, որ Գեղարքունիքի ՄԸՀ-ի վերաբերյալ մամուլում եղած բացասական արձագանքները իրականությանը չեն համապատասխանում. «Գեղարքունիքի հանձնաժողովը լա՛վ հանձնաժողով է» եւ նորմալ քվեարկությամբ (7 ձայնով) վերահաստատել է իր նախագահին:

Նիստից հետո Աշոտ Սարգսյանն «Ազգին» հայտնեց իր հեղինակավոր կարծիքն Աջափնյակի քաղաքապետի ընտրությունների վերաբերյալ, որը համահունչ էր ՀՅԴ ներկայացուցչի կարծիքին: Ըստ նրա, երկու կողմերի թեկնածուները (Աղաբաբյանը եւ Խաչատրյանը) պետք է հանեն թեկնածությունը, քանզի իրենց վարքով խայտառակել են «Միասնություն» դաշինքը: Հակառակ դեպքում ինքը «Միասնությունից» խորապես կհիասթափվի:

ՄԵԼԻՏԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

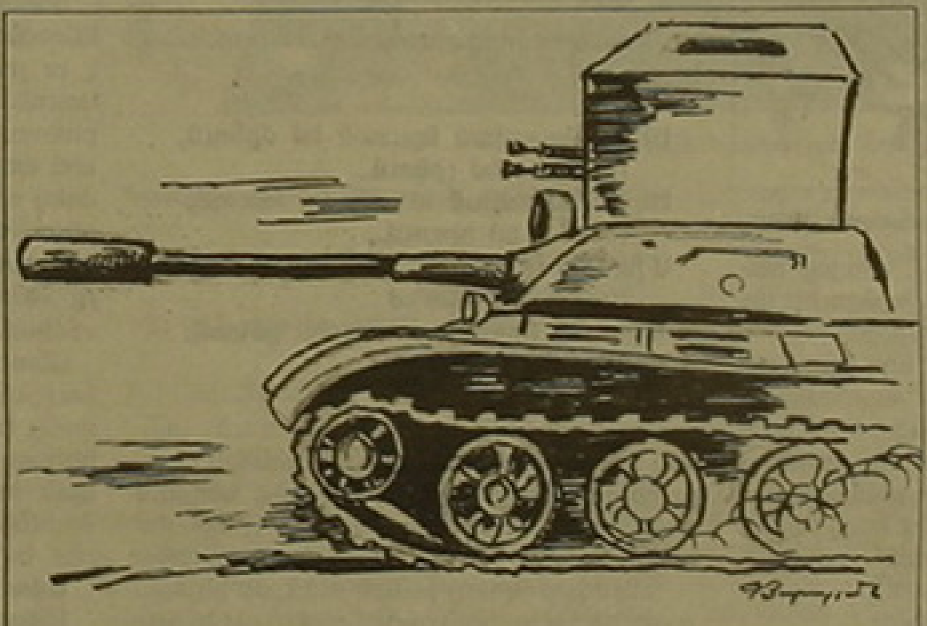

«Արմենիկում». Վերջին նորությունները կլինիկայից

Այսօր Երեւանյան այն կլինիկայում, որտեղ իր բուժման կուրսն է անցել Կոլյա Կոլեսնիկովը, արդեն հանրածանաչ դարձած «Դու հիվանդ ես ԴԱՎ-ով, եւ նշանակում է, մենք կմեռնենք» երգը անտեղի է: Փոխարենը հիվանդները հորինել են իրենց սեփական երգը եւ երգերը երգում են կիթառի նվագակցությամբ: Բառերը պարզ են, սակայն լավատեսական. «Մենք պետք է բուժվենք, քանի որ նույն արյունն ունենք»: Ճիշտ է, նորացված «Արմենիկումով»:

Երկու օր առաջ ինչ-որ դիվանագիտական խողովակներով կլինիկա են տեղափոխել մի հիվանդ Կամբոջայից: Նա կշռում է ընդամենը 37 կգ, չի տիրապետում ոչ անգլերեն եւ ոչ էլ ռուսերեն լեզուներին, հիվանդությունն էլ խիստ առաջացած է: Սակայն նրան ընդունել են եւ արդեն բուժում են: Եթե կամբոջացի հիվանդը միակն է, եւ հավանաբար վերջինն այդ երկրից, ապա Ռուսաստանից հիվանդների հոսքը անընդհատ շարունակվում է: Պարզ է, որ այսպես երկար չի կարող շարունակվել: Բնական կլիներ, ըստ «Կոմսոմոլսկայա պրավդայի», եթե հայ եւ ռուս բժիշկները համաձայնության գային եւ ԴԱՎ-ով հիվանդներին բուժեին տեղերում:

Այնպես էր ստացվել, որ «ԿՊ»-ի թղթակիցները պատահաբար լսել էին «Արմենիկումի» նախագծի ղեկավար Լեւոն Գեւորգյանի եւ Ռուսաստանի Դաշնության առողջապահության նախարարության ԴԱՎ-ի բաժնի ղեկավար եւ ԱՊՀ-ի տարածքում համակարգող Միխայիլ Նարկեւիչի հեռախոսազրույցը: Գեւորգյանը բառացիորեն ասել էր հետեւյալը. «Եկեք Երեւան, ձեզ հետ բերեք մասնագետների, եւ մենք ամեն ինչը կպատմենք, ցույց կտանք, կհաղորդենք անհրաժեշտ ինֆորմացիան եւ, ըստ այդմ, կորոշենք, թե ինչ անել առաջիկայում»:

Խոսակցության պահից անցել է մոտավորապես 20 օր: Ռուսաստանցի մասնագետները դեռեւս չեն ժամանել, իսկ հիվանդների հոսքը չի դադարում:

ԱՐ. Մ.

ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ

Զրկում են օրահացից, փոխարենը ի՞նչ են տալիս

Հուլիսի 15-ին, Կենտրոն համայնքում, «Երեւան» կինոթատրոնին հարող տարածքում ականատես եղանք փողոցային առեւտրի արգելմանը: Անգրավման «օպերացիան» ղեկավարող Կենտրոն համայնքի առեւտրի բաժնի պատասխանատուն ոստիկանների աջակցությամբ «բաժին» էր տանում ծխախոտ, ձայներիզ եւ այլ մանրուքներ վաճառողներին: Մեր հարցումին՝ ինչո՞ւ է անգրավվում ապրանքը կամ արգելվում վաճառքը, պատասխանեցին, որ փողոցային առեւտուրն արգելելու քաղաքապետարանի որոշումն են իրականացնում: Նրանք հավաստիացրին, որ փողոցային առեւտուրն այսուհետ ընդհանրապես արգելվելու է:

Սույն միջոցառմանը մեր անդրադարձն ուշացրինք մեկ օրով, համոզվելու համար՝ որքանո՞վ էր արդարացված: Երեկվա դրությամբ որոշումն ուժի մեջ էր՝ մայթերը ձերբազատված էին մանրավաճառներից: Ինչ խոսք, հաճելի է ազատ, առանց հրմշտոցի, նաեւ մաքուր մայթերով քայլելը, բայց ափսոս, որ մեկ-երկու օր կարող ենք վայելել այդ հաճույքը: Փողոցային առեւտուրն արգելելու որոշումներ քաղաքապետարանը ընդունում է 92 թ.-ից սկսած, սակայն կենսափորձով գիտենք, որ դրանք խիստ սահմանափակ ժամկետի համար են:

Որպես կանոն, այդ որոշումները նպաստել են միջոցառումն իրականացնող ոստիկանների գրպանների հարստացմանը: Մանրավաճառներին հարկադրել են թույլտվություն ձեռք բերելու համար իրենց առեւտրի ծավալին անհամապատասխան գումար «փոխանցել»՝ նախ՝ համապատասխան չինովնիկի գրպանը, ապա թաղապետարանի կամ քաղաքապետարանի բյուջե, որից հետո շարունակել առեւտուրը մինչեւ փողոցային առեւտուրն արգելելու նոր որոշում ընդունելը:

Մանրավաճառներն, իհարկե, սիրով կհրաժարվեին այդ զբաղմունքից, եթե գոյությունը պահպանելու այլ հնարավորություն ունենային: Տեղական իշխանություններն էլ համոզված են իրենց որոշման անհեթեթ լինելու մեջ, սակայն պարբերաբար թարմացնում են այն: Իսկ եթե անցնող ութ տարիների ընթացքում աշխատատեղ չեն ստեղծել, ընդհակառակը, սահմանափակել են զբաղվածության, որ նույնն է՝ գումար հայթայթելու շրջանակները, բարոյակա՞ն է օրահացից քաղաքացուն զրկելը: Դեռեւս չհամոզվեցի՞նք, որ փողոցային առեւտուրն արգելելը հարցի լուծում չէ:

Ս. Պ.

Հայկական շուկայում ոչ ստանդարտային հավկիթներ են հայտնվել

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐԿ: Հայաստանի ոչ մի գերատեսչություն չի վերահսկում իրավիճակը ներքին շուկայում՝ հավկիթների համար հունիսին ընդունված հայրենական ստանդարտները պահպանելու նպատակով:

Պետստանդարտի կողմից մշակված եւ ընդունված ստանդարտների համաձայն, ներմուծվող եւ հանրապետությունում արտադրվող հավկիթները պետք է դրոշմվեն կարմիր կամ կապույտ կնիքով, որը տեղեկություններ է պարունակում արտադրության օրվա, ապրանքի ծագման եւ արտադրողի մասին: Կարմիր կնիքը նշանակում է, որ հավկիթը դիետիկ է, եւ դրա օգտագործման ժամկետը սահմանափակված է 7 օրով:

Սակայն հայկական շուկայում հազվադեպ են հանդիպում դրոշմված հավկիթներ, թերեւս՝ միայն ֆիրմային խանութներում եւ գովազդային հեռուստահոլովակներում: Ըստ որում, ինչպես հաղորդեցին, Պետստանդարտը միայն ընդունում է ստանդարտները եւ չի վերահսկում ներքին շուկան: Գերատեսչությունում պարզաբանեցին, որ նշյալ գործառույթները պետք է իրականացնեն մարզային սանիտարական տեսչությունները: Առողջապահության նախարարությունում նշեցին, որ իրենք խնդիրներ ունեն Պետստանդարտի հետ ընդունված ստանդարտները պահպանելու առնչությամբ եւ նույնպես ոչ մի պատասխանատվություն չեն կրում շուկայում «ձախ» հավկիթներ հայտնվելու համար:

Հունիսին մայիսի համեմատությամբ կրկնապատկվել է սիգարետի արտահանման ծավալը

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի ներքին շուկայում պահպանվում են վերջին ամիսներին արձանագրված հայկական ծխախոտի բարձր գները եւ որոշ տեսակների դեֆիցիտը: Դրա հիմնական պատճառն այն է, որ հունիսի վերջին «Գրանդ տոբակոն» ներքին շուկա սիգարետ չի առաքել եւ կատարել է միայն պատվիրատուների, մասնավորապես ռուսաստանյան կազմակերպությունների պատվերները: Ըստ «Գրանդ տոբակո» հայ-կանադական համատեղ ձեռնարկության տնօրեն Հրանտ Վարդանյանի, այսուհետեւ կարտահանվի այն քանակը, որը կավելանա ներքին շուկայի պահանջները բավարարելուց հետո: Նրա խոսքերով, հայկական սիգարետի «սպառողները կարող են վստահ լինել, որ «Գրանդ տոբակոյի» արտադրանքն այլեւս շուկայում չի պակասի»:

1999թ.-ի հունիսին հանրապետությունից արտահանվել է 9 մլն 228 հազար 700 հատիկ սիգարետ, որի մաքսային արժեքը կազմել է 68,2 մլն դրամ: Այս թիվը կրկնապատկվել է մայիսի համեմատությամբ. մայիսին արտահանվել է 4 մլն 352 հազար հատիկ, 44,4 մլն դրամ մաքսային արժեքով:

Իսկ այն լուրերը, թե Վրաստանում սիգարետի ներկրման համար ավելի մեղմ մաքսային քաղաքականություն է վարվում, եւ այդ իսկ պատճառով հայկական սիգարետը մեծ ծավալներով հոսում է այդ երկիր, հերքվեցին: Պաշտոնական տվյալներով Վրաստանում ծխախոտի ներկրման համար գանձվող հաստատագրված վճարը յուրաքանչյուր 500 տուփի համար կազմում է մոտ 60 դոլար, իսկ Հայաստանում այդ թիվը կազմում է 46 դոլար:

Հագուստ կարիքավորներին

Որբ ու թշվառ, թափառաշրջիկ եւ անապահով երեխաները, նրանց հոգսերն ու կարիքները վերջին տարիներին Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդի ուշադրության կիզակետում են: Սննդօգնության եւ կրթական ծրագրերին զուգահեռ եկեղեցաբարեգործական այս կառույցը վերջին օրերին նաեւ ընտիր հագուստեղեն տրամադրեց հանրապետության մանկատների չափահաս դարձած սաներին եւ այդ հաստատություններից արդեն դուրս եկած, սակայն աշխատանք ու ապահովություն չունեցող մյուս աղջիկներին: Շուրջ 120 պարմանուհիների մատուցվեց հաճելի այս անակնկալը:

ՀՕՖ-ը նախաձեռնեց նաեւ Աբովյանի դաստիարակչական-աշխատանքային գաղութի կանանց բաժանմունքի բարի գործը: Երեկ հիշյալ հաստատության կանանց տեղամասում գտնվող բոլոր ազատազրկված կանայք ու աղջիկները՝ 200 հոգի, ստացան իրենց հասցեագրված օգնությունը: Դատապարտյալների անունից գաղութի պետ Յուրա Զամալյանը բարեգործական այս նախաձեռնության համար շնորհակալություն հայտնեց Հայ օգնության ֆոնդի հայաստանյան մասնաճյուղին՝ գլխավորությամբ Վիգեն եպս. Այվազյանի:

ՀՕՖ-Ի ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

digitised by A.R.A.R.@

Թումանյանը եւ մենք հե՛նց հիմա

կյանքի վերջում, երբ Թումանյանը ծանր, անբուժելի հիվանդ էր, արել է տրտմալի խոստովանություններ. «Ես էպիկ եմ, եւ կարծում են հենց էն եմ, որ կարդում են, ինչպես երեւում եմ կյանքում: Գրվածքներիս մեջ օբեկտիվ եմ, ծածկված, հասկացողը կտեսնի ինձ», «Ես գիտեմ, մի օր, իհարկե, ոչ շուտ, իմ կյանքը մեծ հետաքրքրություն ու աղմուկ է հանելու, շատ բան է պարզվելու, տեսնելու են բոլորովին ուրիշ բան: Շատերը ինձ երջանիկ են կարծում, կյանքս հարթ ու հավասար, բայց ներքին փոթորիկներիս ու աղմուկներին շատ են անծանոթ, ոչ ոք ոչինչ չգիտի: Գրվածքներս դեռ լավ չեն կարդացել, տեսել... եւ ոչ ոք ուղիղը չի գտնելու, չի ասելու երբեք...»:

Ավետիք Իսահակյանն է նկատել ու կռահել, որ Թումանյանն այնքան պարզ երեւույթ չէր, ինչպես երեւում էր. «Օհաննեսին դժվար կարելի էր հասկանալ. իր՝ հայ գյուղացու կեցվածքի (խոսքի) ծեփի տակ թաքնված էր մի կծիկ, հոգեբանական մի սֆինքս»:

Գրողի մահվանից 76 տարի է անցել, եւ այդ տարիների ընթացքում հայ գրական-գրականագիտական-թումանյանագիտական միտքը ջանում է բացել ու բացահայտել նրա ստեղծագործության բուն էությունը, ետ քաշել ծածկույթը, քանդել կծիկը:

Եվ առաջինը, որ այդ ճանապարհին ասաց մնայուն, անբեկանելի խոսք, Դերենիկ Դեմիրճյանը եղավ՝ Վերնատան կրտսեր անդամը, հայ գեղագիտության խորաթափանց, գուցե եւ ամենից խորաթափանց միտքը: 1933-ին, գրողի մահվան 10-րդ տարելիցին նա գրեց «Թումանյանի ստեղծագործության մի բնորոշ կողմը», ապա, 1939-ին, գրողի ծննդյան 70-ամյակին, «Հովհաննես Թումանյանի պոեզիան» հոդվածները:

Եվ մեկը, եւ մյուսը Թումանյանի ստեղծագործության գլխավոր, կենտրոնածիգ թեմաներից, բառ-հասկացություններից մեկի հայտնաբերումն ու բացահայտումն են: Ահա. «Զարմանալի երեւույթ-Թումանյանի մոտ շատ համառորեն կրկնվում է մի քանի այլ թեմաների մեջ մի լայտմոտիվ թեմա. մի էակ, մի պանդուխտ, մի ճամփորդ հալածված գնում է իր ճամփան՝ «դեպի տուն», «դեպի վայրերը իր անցած կյանքի», հայրենիքից էլ հալածված՝ «դեպի մի անհայտ երկիր», «Դեպ Արեւելքն աստվածային-հայրենիքը իր հոգու...»: Այս **հալածվածության** թախիծով տոգորված է, ողողված Թումանյանի լիրիկայից սկսած մինչեւ էպիկան եւ դա հնչում է բազմապիսի լարերի միջով»:

Ամենայն դատողություն, ամեն մի ընդհանրացում հաստատում է գտնում փաստերի, օրինակների միջոցով: Դեմիրճյանն օրինակներ չափազանց շատ է բերել. «Երկու սեւ ամպ հողմի առաջ գլխում էին **հալածական**» («Երկու սեւ ամպ»), «**Հալածում** են ինձ անցած օրերը, ներկա ժամերը հանգիստ չեն տալի» («Պանդուխտ եմ, քույրիկ»), «Ու ջերմ ըղձերս, բախտից **հալածված**, ձեզ մոտ են թռչում հախուռն երամով» («Նախերգանք»): Հալածված է ոչ միայն բանաստեղծը, այլեւ իր ժողովուրդը.

Ու մեր քարվանը, շըփոթ, սոսկահար,
Թալանված, ջարդված
Ու հատված-հատված
Տանում է իրեն վերքերն անհամար
Հայոց լեռներում,
Սուգի լեռներում:
(«Հայոց լեռներում»)

Թումանյանի հերոսներն էլ հալածված են Անուշն ու Սարոն, Պողոս եւ Պետրոս որբերը, Անիծած հարսը, Սարոն, գերեվարված հայ ժողովուրդը («Աղավնու վանքը»): Նրա թարգմանած գրվածքների հերոսներն էլ մի-մի հալածականներ են Աքիլլեսը, Շիլիոնի կալանավորը, Չայլդ Հարոլդը, Մծիրին...

Շարունակելով Դեմիրճյանի քննումը, կարող ենք ավելացնել նույն **հալածանքի** թեման է ընկած «Կաքավի երգը», «Լեռների հովիվը», «Եղջերուն», «Գառնիկ ախպեր», «Սոխակի վիշտը», «Կաքավի երգը» եւ ուրիշ արձակ ու չափածո գրվածքների բուն հիմքում: Եվ, զարգացնելով նույն միտքը, ասել, որ **հալածանք** բառ-հասկացությունն այնքան խոր արմատ էր գցել Թումանյանի ներաշխարհում եւ բառապաշարում, որ նա կարող էր հոդվածներում նույնպես գրել. «Պանդխտության եւ **հալածանքի** գրականություն», «Հայոց **հալածական** գրականություն», «Պանդուխտ ժողովուրդ՝ պանդուխտ գրականություն»:

Թումանյան եւ Արշակ Չոպանյան (1908):

Ինչո՞վ բացատրել երեւույթը, այդ բառ-հասկացության տիրապետությունը Թումանյանի ստեղծագործության մեջ: Բացատրությունը մեկն է՝ դա բխում է հայոց դարավոր պատմության խորքերից եւ այդ խորքերի թումանյանական ըմբռնումից: Ահա. «Ի՞նչն է հայի համաժողովրդական ցավը- **հալածանք**, տանջանք, տարագիր վիճակ, պանդխտություն»:

Հիմա էլ նույնը չէ՞, հենց հիմա:

Թումանյանի բովանդակ ստեղծագործության մեջ տիրաբար թեւածում են երկու ուրիշ բառ-հասկացություններ եւս: Դրանցից մեկը **հառաչանքն** է, Թումանյանի գրվածքներում շատ, ամենից շատ երեւացող բառ-հասկացություններից մեկը: Մենք մի լավ լեզվաբան-թումանյանագետ ունեինք՝ Լիդա Պետրոսյան, ամենից լավը, ափսոս, որ նա շուտ հեռացավ կյանքից: Նա մի մեծ, մնայուն աշխատություն է գրել՝ «Հովհ. Թումանյանի գեղարվեստական երկերի բառարան» (1976): Այս հատորում նա ցույց է տվել, թե գրողը որ բառը, ինչպիսի առումներով, որ գրվածքներում է գործի դրել: Նա պարզել եւ արձանագրել է, որ **հառաչ, հառաչանք, հառաչել, հառաչք** բառերը Թումանյանի երկերում ամենից հաճախադեպ տեղ գտած բառերից են (էջ 217): Այսպես. «Վանաբանտի խորքից ելած **հառաչանք**, ճիչ, աղաղակ բռնաբարված աղջկա, Թալանվածի լաց ու աղերս, աղաչանք...» («Պատվեր», 1891), հայոց լեռները «Միտք խորհելով ամպերի տակ սեւակնած, Ու հենց իրենց **հառաչանքն** են կուտակված...» («Վերջին տագնապը», 1914), հայ ժողովրդին դիմելով՝ «**Հառաչանքով** սրտի խորքից խոսք եմ խոսում քեզ հետ» («Հայրենիքիս հետ», 1915), օրինակները շատ են: Ինչո՞ւ: Բանաստեղծը դա էլ ասել է առանց իմանալու, որ մի օր մենք դա մեջ կբերենք իբրեւ բացատրություն.

Հայի չար բախտը ինձ ներքեւ բերավ
Բարձր Գուգարքի ծաղկոտ սարերից,
Իմ հոգին լցրեց հառաչանք ու ցավ,
Տխուր երգերի քնար տվավ ինձ:
(«Հին կռիվը», 1890)

Այսպես, ուրեմն, այդ բառ-հասկացությունը, բառ-թեման բխում է Թումանյանի ժողովրդի եւ հենց իր կեցությունից, ներաշխարհից, էությունից ու ողողում իր ստեղծագործությունը: Եվ բնավ պատահական չէ, որ «**Հառաչանք**» վերնագիրն է կրում այն պոեմը, որ ժողովրդի մարդու տառապանքի հանճարեղ խտացումն է:

Այնքան տարբեր են բառի առումները Թումանյանի ստեղծագործության մեջ, որ «Հառաչանքի» մռայլադեմ ծերունուց հետո կարող են հառաչել սարի քնքուշ ծաղիկներն անգամ: «Անուշի» նախերգանքը լսենք. փերիները ողբում են ջահել սիրահարի տարաբախտ սերը՝

Ու նըրանց հետ՝ գող-արցունքով
Լըցված սըրտերն ու աչեր՝
Սարի ծաղկունք տըխուր սյուքով
Հառաչեցին էն գիշեր:

Ի դեպ, «Անուշի» մի տեսարանում իրար են գալիս **ափսոսանքն** ու **հառաչանքը**: Դա Անուշի եւ Սարոյի ժամադրության սրտառուչ տեսարանն է: Անուշի կարոտը՝

Ինձ չես լըսում,
Չես ափսոսում,
Էլ չես ասում-
Ինչ կըլնեմ ես...
Ես կըվառվեմ,
Հուր կը դառնամ
Ես կը հալվեմ-
Ջուր կը դառնամ,
Ես... չըգիտեմ
Ինչ կը դառնամ
Թե որ մին էլ
Էսպես մընամ...

Ոչ պակաս հուզախռով է Սարոյի պատասխանը՝

Էն, որ մոլորված նըստած եմ մընում,
Ո՞ւմ հետ եմ լինում...
Էն, որ հառաչում ու ախ եմ քաշում,
Էն ո՞ւմ եմ հիշում...
Ա՜խ, Անո՜ւշ, Անո՜ւշ, անաստված Անո՜ւշ...
Արբեցա՞ծ, անո՞ւժ
Հառաչեց հովիվն ու սըրտին ընկավ,
Հալվեցա՞վ, հանգավ...

Հառաչում է Թումանյանի «Գիքորում» այնքան փոքր տեղ գրավող, բայց եւ այնքան սիրելի դեդին: Ամբողջ հոգով կարեկից գեղջուկ տղայի տառապանքին՝ «...Ախ աստոծ, ինչի՞ չես հոգիս առնում,- **հառաչում** էր պառավ դեդին»:

Պատժված Գիքորը մտաբերում է, թե ինչպես մայրը դեմ էր, որ իրեն քաղաք բերեն՝ «-Ա՜խ, նանի ջան, ի՜նչ լավ էր սիրտդ իմացել,- **հառաչում** էր Գիքորը...»:

Գրողն ինքն էլ նույն վշտալի հոգոցն է հանում. նա իր նամակներից մեկն ավարտում է այսպես. «Մնամ **հառաչելով**, քո Հովհաննես»:

Միջնադարյան մենակյացներն էլ իրենց հերթին «**հառաչում** են կյանքի ու կնոջ սիրո կարոտը»: Ավելին, Թումանյանի համոզումով բանաստեղծներն էլ պետք է կարողանան իրենց արվեստով կարգին հառաչել. «Ամենից առաջ բանաստեղծն իր ժողովրդի սիրտը պետք է լինի: Սակայն նրանից հետո կա մի ուրիշ մեծ խնդիր, թե որքան հաջող է նա կարողացել **հառաչել** այդ մեծ **հառաչանքը**» (ինքնին հասկանալի է, որ ընտրված բառի ընդգծումներն իմն են):

Որտեղի՞ց է գալիս այս բառ-հասկացության նախասիրությունը: Իհարկե, իր հոգու տառապանքից՝

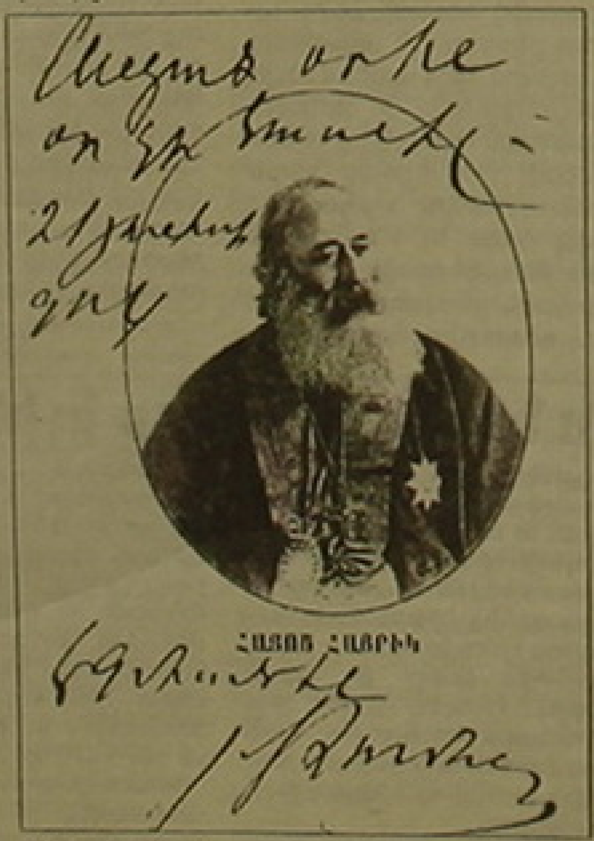

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Խրիմյան Հայրիկը, որի հետ Թումանյանն առանձին մտերմություն է ունեցել: Լուսանկարի վրա Թումանյանի ձեռքով գրված է. «Անցած օրին օր չի հասնի: 21 հունիսի 904»:

Հայոց վիշտը անհուն մի ծով,
Խավար մի ծով ահագին,
Էն սեւ ծովում տառապելով,
Լող է տալիս իմ հոգին...
(«Հայոց վիշտը»

Սա գրվել է դեռ 1903-ին՝ Թումանյանի եւ իր ժողովրդի կեցության համեմատաբար խաղաղ ու բախտավոր թվականին: Իհարկե, իր ժողովրդի սրտից, այն ժողովրդի, որի պատմական ճակատագրի անբաժան ուղեկիցն է եղել հառաչանքը դարեր ի վեր: Ափսոս, որ այդպես է, բայց այդպես է:

Հիմա էլ, հենց հիմա էլ նույնը չէ՞: Եվ Թումանյանի **հառաչանքն** այսօր էլ խոսում է մեր սրտին:

Երրորդ բառ-հասկացությունը, երրորդ մտասարսուռ զգացումը, որ թեւածում է Թումանյանի ստեղծագործության մեջ, կայծակելով անցնում մի ծայրից մյուսը՝ **ափսոսանք** բառն է, ափսոսանքի զգացումը: Այդ զգացումը նա նվիրում է իր ամենասիրելի, ամենից թանկագին հերոսներին:

Ամենից առաջ՝ Անուշին: Ինչո՞ւ: Քանի որ Անուշն իր ամենից արդար ու անարատ հերոսն է, որ չունի ոչ մի մեղք իր մեծ սիրուց բացի: Սարոն ունի ողբերգական մեղք. ավանդական բարոյական օրենքի՝ ադաթի խախտումը: Սոսին առավել եւս՝ կույր վրեժի կիրքը, որ նրան մղեց սպանության: Անուշը՝ ոչ մի մեղք: Ահա ինչու «Անուշ» եւ ոչ թե «Անուշ եւ Սարո», ինչպես առհասարակ ավանդական սիրավեպերը՝ «Խոսրով եւ Շիրին», «Լեյլի եւ Մեջնուն», «Տրիստան եւ Իզոլդա»:

Անուշը, գեղջկուհի պարզ մի աղջիկ, ազատության արձակ-համարձակ հերոսուհին է, առանց ետ նայելու իր սիրո հետեւից գնացող հերոսուհի: Եվ Թումանյանն իր հոգու հուզական հարստությունը, իր թանկագին զգացմունքները, ափսոսանքի զգացումն էլ դրանց հետ՝ նվիրաբերել է Անուշին.

Ափսո՜ս, Անուշ, սարի ծաղիկ,
Ափսո՜ս իգիթ քո յարին,
Ափսոս բոյիդ թելիկ-մելիկ,
Ափսո՜ս էդ ծով աչերին...

Թումանյանն ինքն իրեն էլ ափսոսացել է. «Ես վաղուց **ափսոսում** եմ ինձ...», իր շրջապատի կյանքն էլ. «... գեղեցիկ ու սրտալի ապրել-վայելել չենք իմանում, եւ մեր ամբողջ կյանքն անվերջ **ափսոսանք** է»:

Մինչեւ իսկ անկախ այն պարագայից, **ափսոսանք** բառը գո՞րծի է դրվում թե չէ, այդ տխուր-տրտմալի մեղեդին է հնչում մեր ականջին: Ահա «Կաքավի երգը», Թումանյանի ողբերգական ազդու հղացումներից մեկը: Կաքավը հայ ժողովրդի խորհրդանիշն է, նրա պես հալածական, իր բնից արտաքսված.

– Սեւ կաքավիկ, ո՞ւր պիտի դու
Նըստես հիմա:
– Չորուկ բարդի ծառի վրա:
– Սեւ կաքավիկ, թե որ նըրա տերը գա՝ ո՞ւր:
– Լացող ուռու ճյուղին տըխուր:
– Սեւ կաքավիկ, էն տեղից էլ քշեն որ քե՞զ:
– Կըրակ կըլնեմ, կէրեմ ինձ ես...

Սա անմեղ արարածի հալածանքն է, առանց այդ բառը մեջտեղ բերելու՝ այնպես, ինչպես դրան հաջորդող տողերն ափսոսանքի խորունկ զգացումն են առանց այդ բառի.

Վա՜յ կաքավիկ
Սեւ կաքավիկ
Չալիկ-մալիկ
Սիրուն հավիկ:

Վա՜յ քո ճուտին,
Էն խորոտին
Վա՜յ սըգավոր
Իր մոր սըրտին:

Էլ չես կարդում
Հանդ ու արտում,
Մեր սարերից
Կերթաս տըրտում:

Վա՜յ կաքավիկ,
Սեւ կաքավիկ,
Վա՜յ իմ կորած
Սիրուն հավիկ:

digitised by A.R.A.R.@

ազգային

. Ամենից շատ, ամենից ավելի, ամենից խորասիրտ Թումանյանն ապրում է գեղեցիկի կորուստը: Ավելացնենք` անմեղ ու արդար գեղեցիկի. Անուշի, Կաքավիկի, նաեւ եղջերուի: Ես ուզում եմ ձեզ հետ միասին մտաբերել «Եղջերուն» հուզմունքով լի պատմվածքը: Ահա բարձրակետը. «Ես առաջին անգամն էի տեսնում եղջերուն ազատ բնության մեջ: Նա դուրս եկավ մի խաղաղ հպարտությամբ, վեհ ու չնաղ, ինչպես բնության էն ամեն գեղեցկությունների տերն ու թագավորը: Կիսովին, դեռ անտառի մթության մեջ կանգնեց, թուխ դունչը դրավ գետնին, ապա թե գլուխը բարձրացրեց, վայրենի շնորհքով ոլորեց երկայն վիզը ու նայեց իմ կողմը:

Ամենագեղեցիկ հայացքը, որ ես տեսել եմ իմ կյանքում»:

Որսորդը կրակում է: Վիրավոր եղջերուն փախչում է: Բնության թագն ու պսակը «Գրնդակն առած գլորում էր փուշ աշխարհից...»:

Նույնը չէ՞, երբ իր ընկեր Նեսոն` գյուղի ընկեր-տղաներից ամենաշնորհալին, անսպառ հեքիաթասացը («է՜նքան հեքիաթ գիտեր, է՜նքան հեքիաթ գիտեր, ոչ ծեր ուներ, ոչ տուտը»), որին կյանքի անողոք պայմանները նետում են կյանքի հատակը: Ու երբեմնի գեղեցկությունից ոչինչ չի մնում:

Խորին ափսոսանքի նույն ցավագին մեղեդին չէ՞, արդյոք, որ պարուրում է մեր սիրտը, երբ կարդում ենք այս տխուր խոստովանությունը, որ նա գրել է 1917-ին, դստեր` Աշխենի ալբոմում.

Երեխի նըման վարվեցին ինձ հետ,
Մի խուրք ու օտար երեխի նըման,
Ամեն հաճույքիս նայեցին միշտ խեթ
Վրդովմունք տվին ամեն մի վայրկյան:

Երեխի նըման տանջեցին ինձ քիրս
Ընկեր, մերձավոր, եւ եղբայր ու կին.
Ես էլ հուսահատ, զըզված խորասիրտ
Երեխի նման թողի ամենին...

(«Երեխի նման»)

Եթե կուզեք, Թումանյանի վերջին ներշնչումների` քառյակների կենտրոնածիգ բեմագաղափարն էլ ափսոսանքն է.

Մի հավք զարկի ես մի օր.
Թըռա՜վ, գընաց վիրավոր:
Թըռչում է միշտ իմ մըտքում
Թեւը արնոտ ու մոլոր:

(1918)

Եվ ափսոսանքի զգացումը մնում է նաեւ ընթերցողի մտքում: Նույն ապրումը, առավել սուր ու ցավագին, պարուրում է մեզ, երբ կարդում ենք այս տողերը.

Քուն թե արթուն` օրիս շատը երազ եղավ, անցկացավ,
Երազն էլ, նուրբ ու խուսափուկ, վըռազ եղավ, անցկացավ,
Վռազ անցան երազ, մուրազ ու չըհասա ոչ մեկին,
Կյանքս թեթեւ տանուլ տըված գըրազ եղավ, անցկացավ:

(1919)

Ծանր է մտածել, թե ի՜նչ դառնագին խոհեր են տիրել մոտալուտ մահվան ստվերը ներմարող 52-ամյա բանաստեղծին, որ նա 1921-ի սեպտեմբերի 5-ին թղթին է հանձնել այս քառատողը.

Դեմիրճյան, Իսահակյան, Աղայան, Շանթ, Թումանյան (1908)

Կյանքըս արի հրապարակ, ոտքի կոխան ամենի.
Խափան, խոպան ու անպըտուղ, անցավ առանց արդյունքի:
Ինչքա՜ն ծաղիկ պիտի բուներ, որ չըբուսավ էս հողին...
Ի՞նչ պատասխան պիտի ես տամ հող ու ծաղիկ տվողին...

Ահա մեծ ափսոսանքը` ողբերգական ումգին շեշտով: Ամենքն էլ գիտեն, Թումանյանն էլ գիտեր, որ իր կյանքը ոչ թեթեւ տանուլ տված գրազ է եղել եւ ոչ էլ անպտուղ է անցել: Միանգամայն հակառակը. քիչ կլինեն անհատներ, որոնց կյանքը եղել է այդքան պտղառատ: Դապա ի՞նչն է նրան մղել գրելու այս տողերը: Միայն մի բան. **ափսոսանքի այն խորին զգացումը**, որ այդ կյանքը պիտի լիներ ավելի, շա՜տ ավելի պտղառատ ու ծաղկառատ, ավելի բախտավոր ու տեւական, քան եղավ: Մենք դա էլ գիտենք, ուստի եւ տարիների հեռվից ապրում ենք նրա անփարատելի վիշտը:

Այնքան շատ են **ափսոսանք** բառ-գաղափարի արձարձումները Թումանյանի գրվածքներում` արձակ թե չափածո, հոդվածներ թե նամակներ, որ դա կարող ենք ընկալել եւ ընդունել իբրեւ **չգրված կտակ, իբրեւ նրա խրատն ու բարոյական խորհուրդը հետեւորդներիս**:

Մենք հիմա ինչպե՞ս ենք ի կատար ածում այդ կտակն ու խորհուրդը:

Վատ, ավելի քան վատ:

Չենք ափսոսում, չենք խնայում

ոչ մեր ազգային ունեցվածքը, որ այնքան էլ շատ չէ,

ոչ մեր ջրերն ու Սեւանը, որ մեր հույսն է եւ ապավենը,

ոչ մեր անտառները, որ այնքան քիչ ունենք:

Մեծ ու զորեղ հայրենիքների զավակները խնայում են, մենք` ոչ:

Մենք մեր լեզուն էլ չենք ափսոսում, չենք սովորում, չենք հարգում, այլապես Դայաստանը եւ մեր մայրաքաղաքն օտարալեզու ցուցանակներով չէինք խեղդի. **մոռը`** մալինա, **հոգեհանգիստը`** պանիխիդա չենք կոչի եւ այլն, եւ այլն: Ո՞ր մեկն ասեմ:

Կարող են ինձ առարկել, թե ես հեռանում եմ հոդվածիս բուն թեմայից: Ոչ, չեմ հեռանում: Եթե նույնիսկ հեռանում եմ` լավ եմ անում: Բոլորը պիտի ասեմ:

Մենք մեր նախնիների հիշատակն էլ չենք ափսոսում, չենք հարգում: Դապա նայեցեք, թե սահմանական եւ ճարտարապետական ինչ վիճակում են գտնվում մեր գերեզմանատները: Խայտառակ վիճակում: Ամոթ չէ՞: Մի տեղ, կարծես, փող չենք խնայում թաղման գնալիս ծաղկեփնջերի ու ծաղկեպսակների բլուրներ առնելիս: Մինչդեռ այդ քաղքենիական սովորույթն է, որ հարկավոր չէ պահպանել, այլ պետք է, ի հիշատակ հանգուցյալի, վատնվող փողերը տալ աղքատներին, որոնցով այնքան հարուստ ենք, բարեգործական հաստատություններին, խմբագրություններին, որ կարիքավոր են, ինչպես խելամտորեն անում է հայ սփյուռքը:

Դեռանո՞ւմ եմ թեմայից: Թողեք մի քիչ էլ հեռանամ:

Մենք մեր ժամանակն էլ չենք ափսոսում, չենք խնայում, այլ վատնում ենք անմտաբար, պարապ տեղը` առանց մտածելու, որ դա մեր կյանքն է, քանի որ կյանքն այլ բան չէ, քան ժամանակի մի որոշ քանակ` մեկին շատ, մյուսին` քիչ:

Մենք միմյանց զգացմունքներն էլ չենք ափսոսում, չենք խնայում` թունավորելով մեր մի հատիկ կյանքը: Ծնողական սիրո, որդիական սիրո, ընկերական սիրո եւ առհասարակ սիրո նվիրական զգացմունքները: Միմյանց նկատմամբ հարգանքի, երախտագիտության, կարեկցանքի զգացմունքները` տանը թե աշխատանքի վայրում, բանակում թե դասարանում, դպրոցում թե բարձրագույն դպրոցում, ընկերության մեջ թե հարեւանության, շուկայում թե փողոցում: Մենք մեր գեղարվեստական մշակույթը, մեր բանավոր հայերենն էլ չենք ափսոսում, չենք խնայում, ապացույց` մեր հեռատեսիլային հաղորդումները, բեմում ցուցադրվող շոուները: Իհարկե, ոչ բոլորը, բայց երբեմն այնքան զավեշտական, այնքան անկիրթ, անճաշակ, նույնիսկ զզվելի, որ ամոթից գետինն եմ մտնում: Կարող են ասել, թե ես հասարակացնում, մանրացնում եմ Թումանյանի **ողբերգական մեծ ափսոսանքը**: Ոչ: Մեծ բաները փոքր բաներից են գոյանում:

Դայրենասիրության մեծ ու վսեմ զգացմունքը նույնպես:

Այն էլ կարող են ասել, թե ի՞նչ արած, պայմաններն են մեղավոր, որ մենք մարդու, հայ մարդու շնորհից ընկել ենք: Ճիշտ է: Բայց այդ պայմաններն ո՞վ է ստեղծում, եթե ոչ մենք: Եվ հետո` ազգն այս պայմաններում էլ պետք է ցույց տա իր դեմքը, իր բարոյական նկարագիրը: Մի բան էլ կա. բոլոր պարագաներում չէ, որ վատ ու վատթար արարքները կարելի է կյանքի վատ ու վատթար պայմաններով բացատրել եւ արդարացնել: Ի՞նչ պայմաններ, երբ մարդիկ քաղաքի կենտրոնում, ամենքի աչքի առաջ պղծում են իրենց ազգային մեծության` Թումանյանի հուշարձանը` տգեղ ու տձեւ մակագրություններով: Սպենդիարյանի հուշարձանը նույնպես: Այնպես, ինչպես առանց ափսոսանքի պղծում են իրենց ազգային սրբություն եւ հպարտություն պաշտամունքային հուշարձանները` Կեչառիս, Գոշավանք, Գնդեվանք... Դե ինչ կա որ հայ մարդիկ անմահացնում են իրենց տխմար անունը:

Եթե մենք ափսոսայինք այն ամենը, ինչի մասին այսքան գրեցի, ափսոսայինք ինքներս մեզ, որ այնքան քիչ ենք` **մենք հիմա այլ կերպ կապրեինք, քան ապրում ենք, ավելի լավը կլինեինք, քան ենք**: Մենք արժանի ենք լավին, մեր ազգային-մարդկային բնավորությամբ, Աստծու տված շնորհներով: Եվ ի վիճակի ենք հասնելու լավին, **եթե միայն ի կատար ածենք Թումանյանի մեծ կտակն ու խորհուրդը**:

Ես փորձեցի զննել, ծանրութեթեւ անել Թումանյանի ստեղծագործության մեջ տիրաբար թեւածող երեք բառ-գաղափարները` **հալածանք, հառաչանք, ափսոսանք**, երեքն էլ խորապես ողբերգական բովանդակությամբ: Բայց եւ միաժամանակ` Թումանյանի գրվածքները, քան որեւէ այլ հայ գրողի, ողողված են կյանքի հրճվանքով, խինդ ու ծիծաղով, ժպիտով: Դակասությո՞ւն է սա: Ոչ: Սա այն է, ինչ հին հույներն ասում էին վսեմորեն ողբերգական` ժպիտը դեմքին:

Թումանյանի ստեղծագործությունը հագեցած է մարդկային զգացմունքների բովանդակ հարստությամբ: Մենք հասո՞ւ ենք այդ հարստությանը: Գոնե այնքան, որ հասկանանք` այդ ստեղծագործությունն ունի մի գլխավոր առանցք, որ գրողի կենսափիլիսոփայությունն է. մարդ արարածն ունի զգացմունքներ, կրքեր, հուզմունքներ եւ բանականություն, գիտակցություն. այդ երկուսը պետք է հավասարակշռված լինեն. հենց որ խախտվում է ներդաշնակությունը` ծայր է առնում աղետը («Անուշ», «Թմկաբերդի առումը», «Մի կաթիլ մեղրը»...): Այդ կենսափիլիսոփայության արժեքն ըմբռնելու համար բավական է մտաբերել, որ նույն առանցքի շուրջն է պտույտ գալիս համաշխարհային գրականության մեծ դասականների, նրանցից թե կուզեք ամենամեծի` Շեքսպիրի ստեղծագործությունը («Արքա Լիր», «Օթելլո», «Դամլետ», «Ռոմեո եւ Ջուլիետ»...): **Պետք է պահպանել ներդաշնակությունը, այլապես աղետն անխուսափելի է**: Դամլետը չէ՞, որ ասում է. «Օրհնյալ են նրանք, որոնց մեջ արյունն ու դատողությունն Այնպես համաչափ զուգախառնված են, Որ լոկ շվի չեն բախտի մատներին, Որ ինչպես ուզի վրան նըվագի: Տուր ինձ այն մարդը, որ իր կրքերի գերին չըլինի, Եվ ես սրտիս մեջ տեղ կըտամ նըրան, սրտի՛ս սրտի մեջ...»:

Դենց այս ներդաշնակության պահպանումն է Շեքսպիրի, նաեւ մեր Թումանյանի ստեղծագործության մեծագույն խորհուրդը:

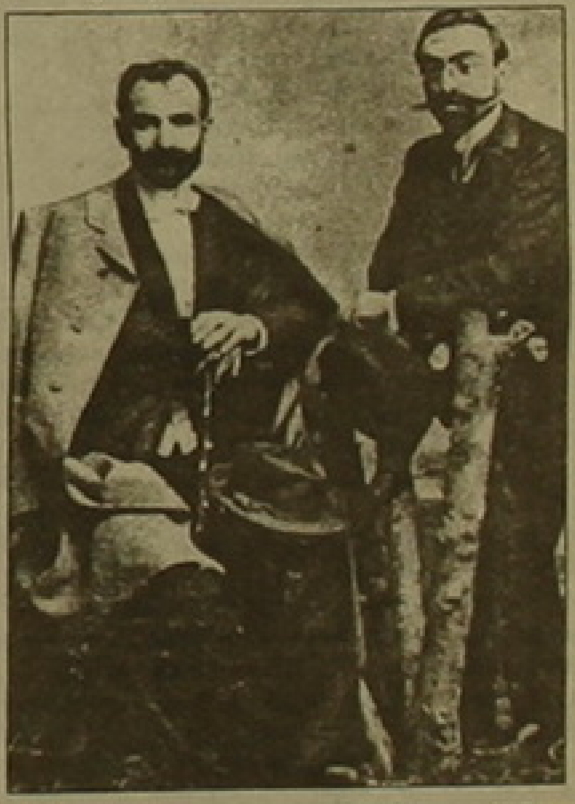

Թումանյան եւ Լեւոն Շանթ (1904)

Մեր պարզ ու պայծառ, այնքան մատչելի ու հանրամատչելի Թումանյանը բացահայտման կարոտ խորքեր ու ծալքեր շատ ունի: Մենք դրանց մեջ չենք թափանցում, քանի որ վստահ ենք, որ գիտենք: Մենք լավ չենք կարդում Թումանյանի երկերը, այնպես որ զուր չէր նրա մտահոգությունը. «Գրվածքներս դեռ լավ չեն կարդացել...»: Եվ չենք էլ նկատում, որ մենք զգացմունքի եւ բանականության, կրքերի եւ խելքի հավասարակշռության խախտման հարուցած դժբախտությունների ոչ միայն ականատեսն ենք, այլեւ մասնակիցը:

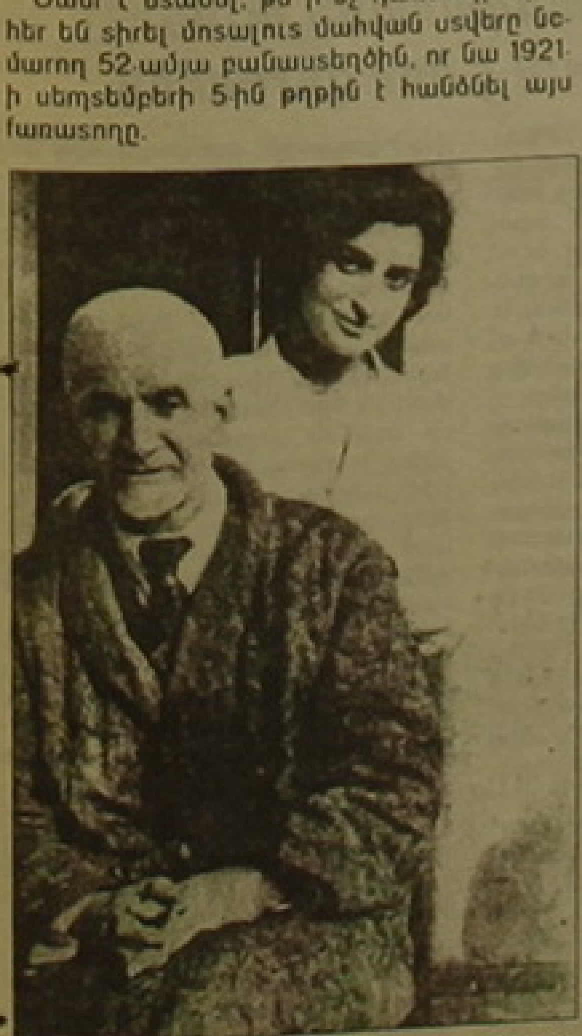

Թումանյանն իր դուստր Նվարդի հետ (1919)

Այսպես է մեզ հետ խոսում Թումանյանը հիմա, հենց հիմա:

Մենք պետք է ափսոսանք, խնայենք, գուրգուրենք մեր ունեցած-չունեցածը, մեր օդն ու ջուրը, մեր լեզուն, մեր ժամանակը, եւ մեզ, եթե ուզում ենք լիարժեք ազգ եւ հասարակություն լինել, արժանի լինել մեր փոքր ու սքանչելի հայրենիքին: Այլապես ոչինչ դուրս չի գա:

Այսպես է մեզ խրատում Թումանյանը տարիների հեռվից: Դիմա, հենց հիմա:

Ահա թե ինչ խոհերի մղեց ինձ Թումանյանի գրվածքների ընթերցումը նորից ու նորից իր ծննդյան 130-րդ տարում եւ իմ ծննդյան 75-ում` իմ ծերունական կենսափորձի, իմ թումանյանասիրության եւ թումանյանագիտության անզիջանդրելի թելադրանքով:

Սա էլ թող լինի իմ կտակը:

Դիմա, հենց հիմա:

ԼԵՎՈՆ [illegible]

19 հունիս, 9[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Սփյուռք

Մասնագիտությամբ ֆիզիկոս պրն Տաքեսյանը ծնվել է Պոլսում: Տեղի Կեդրոնական վարժարանն ավարտելուց հետո ուսումը շարունակել է նախ Պոլսո այլ կրթական հաստատություններում, ապա Փարիզում, որտեղ պաշտպանելով իր դոկտորական թեզը, ստացել է PHD պատվավոր աստիճան: Վեց տարի (1990-96) Փարիզի Դպրոցասեր տիկնանց վարժարանում տնօրեն աշխատելուց հետո արժատացած գծերը վերացնելը, այլ եւ այդ բոլորի համադրումը, նրանց միջեւ ընդհանուր եզրեր գտնելը եւ դրա հիման վրա ծեւավորելը մեկ ընդհանուր հայկական ինքնության գիտակցության, որը, մեր կարծիքով, վեր պետք է կանգնած լինի ամեն ինչից: Նման խնդիր մենք առաջներում չենք ունեցել: Սա առանձին մտահոգության թեմա լինելուց բացի, լուրջ ուսումնադաստիարակչական խնդիր է: Այդ առումով էլ մեր ցնելու հարցում, որովհետեւ համոզված ենք, որ մեր ժողովրդի համար որակավոր անհատները գլխավոր հարստությունն են: Ուրախությամբ պետք է նշեմ, որ մեր շրջանավարտները դրական արդյունքների են հասնում այս բնագավառում: Այս տարի մեր աշակերտներից 27-ից 18-ը լավ հնարավորություններ ունեն ուսումը շարունակելու Եվրոպայի եւ Ամերիկայի լավագույն համալսարաններում: Առաջիկա տարում

Մելգոնյանն այժմ հայկական ինքնության կերտման առաքելությունն է իրականացնում

Հավաստիացրեց կիպրահայ համայնքի այդ բազմավաստակ հաստատության փոխտնօրեն Կարապետ Տաքեսյանը

նշանակվել է տեսուչ Մելգոնյան կրթական հաստատությունում: Նրա պարտականությունների մեջ է մտնում ուսումնադաստիարակչական ամբողջ աշխատանքների կազմակերպումը եւ հաստատության գիշերօթիկ բնույթից ելնելով նաեւ աշակերտների կենցաղային հարցերի պարզաբանումն ու լուծումը:

ՀԲԸՄ Երեւանյան գրասենյակում մտերմիկ զրույցի ժամանակ նա տեղեկացրեց, որ Մելգոնյանում ներկայումս սովորում է 197 աշակերտ աշխարհի 20 երկրներից, ընդ որում՝ առավելապես Կիպրոսից, Հունաստանից, Հայաստանից, Արցախից, Բուլղարիայից եւ Լիբանանից, բայց նաեւ Ֆրանսիայից, ԱՄՆ-ից եւ Կանադայից:

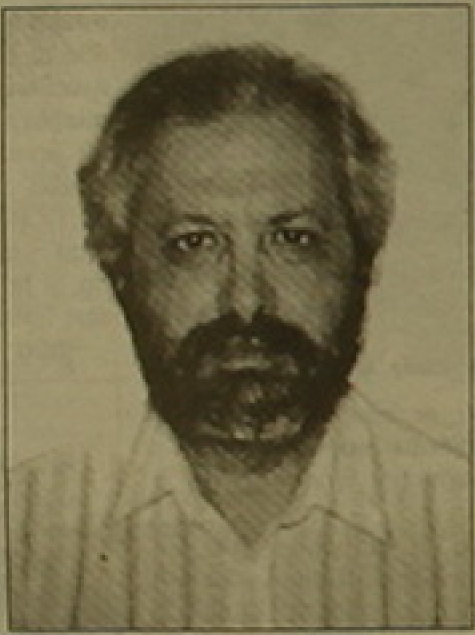

Աշխարհագրական այս տվյալը բավական է պատկերացում կազմելու, որ Մելգոնյանն այժմ ներկայացնում է հայության մի փոքրիկ խճանկար: Կողքի ժամանած երիտասարդները թեեւ հայ են, բայց երբեմն շատ քիչ ընդհանուր բան ունեն միմյանց հետ: Ծնված եւ մեծացած լինելով իրարից տարբեր՝ արեւելյան եւ արեւմտյան մշակութային միջավայրերում, նրանք կրում են այդ երկրների բնորոշ բարքերն ու սովորությունները, որոնք երբեմն նույնիսկ հակասական են: Հայաստանից կամ Ղարաբաղից ժամանածներն, օրինակ, չեն կարող ունենալ Փարիզից կամ Միացյալ Նահանգներից ժամանածների պատկերացումները դաստիարակության, ծարդկային հարաբերությունների, ազատ ժամանակի կազմակերպման եւ ընդհանրապես կյանքի մասին: Այժմ մեծ թիվ են կազմում նաեւ նրանք, ովքեր ոչ թե միայն հայերենին լավ չեն տիրապետում, այլեւ նրանց համար հայկական միջավայրն ամբողջովին նորություն է: Ներկայումս մեր առաջ դրված հարցերից կարեւորագույնն այդ տարբերությունները հարթելն է: Ոչ թե յուրաքանչյուրի մեջ վարժարանում ուսումնական 7 տարվա շրջանի առաջին 3 տարիների ընթացքում փորձում ենք լուծել բոլոր տեսակի (լեզվական, կենցաղային, մշակութային) անհարթությունները, դասարանական եւ արտադասարանական աշխատանքները կազմակերպելիս ստեղծելով այնպիսի մթնոլորտ, որտեղ երկխոսությունը, միմյանց ճանաչելու գործընթացն ընթանա հեշտ ու հաճելի: Հաստատությունում գործում են նկարչական, թատերական, պարարվեստի, երգարվեստի եւ մարզական խմբակներ: Որոշակի դժվարությունների դեպքում մենք դիմում ենք մասնագետների (հոգեբանների, բժիշկների) օգնությանը: Հաջորդ 4 տարվա ընթացքում, հաշվի առնելով յուրաքանչյուրի ընդունակությունները, պատրաստում ենք մեր աշակերտներին մասնակցելու եւ հաջողությամբ հանձնելու անգլիական GCE 'O' եւ 'A' մակարդակների, IGCSE եւ ամերիկյան TOEFL, SAT I եւ SAT II-ի միջազգային քննությունները: Անցիջում ենք ուսման մակարդակը միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելու հարցում ենք հասնել ավելի բարձր արդյունքների: Ուրախալի է նաեւ, որ տարբեր երկրներից ժամանած աշակերտների ընտրությունը ճիշտ է կատարվում: Չափազանց կարեւորում ենք Հայաստանից եւ Արցախից աշակերտների ներկայությունը, քանի որ որպես հայրենիքի ներկայացուցիչներ նրանք մեծապես օժանդակում են հայկականության միասնական ոգու ստեղծմանը:

Մեր հարցին, թե ինչքանով է հաստատության կյանքն արտացոլվում աշակերտների ջանքերով հրատարակվող «Հայեացք» ամսաթերթի էջերում, որը վերջերս բոլորել է իր գոյության մեկ տարին (անցյալ տարի «Ազգն» անդրադարձել էր թերթի հիմնադրմանը), պրն Տաքեսյանը պատասխանեց. «Ամենայն մանրամասնությամբ: Այնտեղ նշվում են հաստատությունում մեր կյանքի եւ դրական, եւ բացասական կողմերը: Թերթը դարձել է փնտրված անհրաժեշտություն»:

Ավելացնենք, որ 73 տարվա հարուստ պատմություն ունեցող կրթական այս երկսեռ հաստատությունը, ի պատիվ նրա նվիրյալ աշխատակիցների, միշտ էլ կարողացել է քայլել ժամանակի պահանջներին համապատասխան եւ դրականորեն լուծել իր առաջ դրված խնդիրները՝ երբեմնի որբանոցի գոյատեւման ամրոցից դառնալով ուսուցիչների պատրաստման դարբնոց, իսկ այժմ էլ՝ հայկական ինքնության կերտման եւ վերահաստատման օջախ: Ներկայիս Մելգոնյանն հագեցած է ուսումնական պահանջները գոհացնող ամենաարդիական սարքավորումներով, լաբորատորիաներով, համակարգիչներով, գրադարանով եւ մարզական համալիրներով:

Բարի հարատեւում եւ նոր առաքելության հաջող իրականացում հաստատությանը:

ՀԱԿՈԲ ՕՀԱՆՅԱՆ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Հայաստանն ու Արցախը միասին՝ լուսանկարների ալբոմում

Վաշինգտոնում արվեստաբանական գործեր հրատարակող հայտնի «Սփրուն Գարդն պրոդակշնզ» ամերիկյան անկախ հրատարակչությունն օրերս լույս է ընծայել «Oue of Stone: Armenia/Artsakh» վերնագրով լուսանկարների ալբոմ, որտեղ հայկական բնաշխարհը ներկայացնող եզակի լուսանկարներից բացի, տեղ են գտել նաեւ հատվածներ հայ անվանի գրողների ու բանաստեղծների գործություններից ու ասացվածքներից: 1995-1998 թթ. իրադարձությունները բացահայտող ալբոմում տեղադրված 140-ից ավելի լուսանկարների հեղինակները Ռոբերտ Քյուրքչյանը եւ Մաթյու Կարանյանն են, որոնք այդ թվերին ապրել են Հայաստանում: Ըստ «Արմինյըն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի տեղեկատվության, սա հայկական թեմայով առաջին գիրքն է, որ վերոհիշյալ հրատարակչությունը լույս է ընծայում: Գրքի արժեքն է 49.95 դոլար: Ժողովրդի ոգին արտահայտող լուսանկարները բարձր են գնահատվել քննադատների կողմից: Հ. Օ.

Քրիստոնեություն-1700. Ռուբեն Ալթունյանի նորաստեղծ օրհներգը

Մայր աթոռ ս. Էջմիածինը եւ Հայաստանի կոմպոզիտորների ու երաժշտագետների միությունն օրերս անցկացրին մրցույթ՝ Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին նվիրված տոնակատարության օրհներգի համար: Մրցույթին մասնակցեցին 14 կոմպոզիտորներ, նրանց թվում՝ Կիպրոսից, ԱՄՆ-ից, Ֆրանսիայից: Հանձնաժողովի դատին ներկայացված ստեղծագործությունները հնչեցին Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի «Կոմիտաս» երգչախմբի կատարմամբ (ղեկավար՝ Հովհաննես Միրզոյան): Նախապատվությունը տրվեց Ռուբեն Ալթունյանի նորաստեղծ օրհներգին (պոլսահայ բանաստեղծ Զահրատի խոսքերով), որը հատուկ գրված է հիշյալ միջոցառման համար:

Մաթեմատիկայի համաշխարհային օլիմպիադային մասնակցում են վեց հայ դպրոցականներ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մաթեմատիկայի 40-րդ համաշխարհային օլիմպիադան այս տարի տեղի կունենա Ռումինիայում, հուլիսի 13-22-ը: Ինչպես հայտնեցին ԿԳ նախարարությունում, օլիմպիադային մասնակցում է վեց աշակերտներից բաղկացած մեր հավաքականը: Նրանցից չորսը Երեւանի ֆիզմաթ գիշերօթիկ դպրոցի սաներ են, մեկական ներկայացուցիչ ունեն Գյումրիի «Ֆոտոն» եւ Երեւանի «Քվանտ» վարժարանները: Նշենք, որ հայ դպրոցականները անցյալ տարվա օլիմպիադայում նվաճել են երկուական արծաթե եւ բրոնզե մեդալ:

Հայաստանի ժամանակակից արվեստի թանգարանն այսօր էլ համալրվում է նոր գործերով

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 20-րդ դարում մշակույթի բազմաբնույթ դրսեւորումների ու դրանց սինթեզի արդյունքում արվեստում առաջացան տարբեր ուղղություններ եւ որակապես նոր ժանրեր: Հայ արվեստում այս երեւույթի արտացոլումով էր պայմանավորված 1972 թ.-ին Երեւանում Հայաստանի ժամանակակից արվեստի թանգարանի ստեղծումը:

Իր գոյության 27 տարիների ընթացքում թանգարանը բազմաթիվ ցուցահանդեսներ է կազմակերպել: Վերջին շրջանում կազմակերպված ցուցահանդեսներից հատկապես հիշարժան են 98-ին անցկացված «Ժամանակակից արվեստի թանգարանը 21-րդ դարի շեմին» եւ «Էջմիածնի 11 նկարիչների» ցուցահանդեսները: Բացի այդ, Գերմանիայի գրքերի սալոնում առաջին մրցանակի է արժանացել 98-ին տպագրված, ժամանակակից արվեստի թանգարանի մասին պատմող «Թանգարան» ծավալուն գիրքը, որտեղ կան կենսագրական տվյալներ, լուսանկարներ, ժամանակակից նկարիչների գործերի արտատպություններ: Հրատարակվել են նաեւ Գաբրիել Մանուկյանի, Արմինե Գեւորգյանի, «Էջմիածնի 11 նկարիչների» կատալոգները:

Նշելով, որ թանգարանն իր ծնունդով պարտական է արվեստաբան Հենրիկ Իգիթյանին, ժամանակակից արվեստի թանգարանի տնօրեն Հարություն Թոռոսյանը հայտնեց, որ շուրջ երկու տասնամյակ այն եղել է միակ նման թանգարանը ողջ Խորհրդային Միության տարածքում: Թանգարանում ցուցադրվել են Մինաս Ավետիսյանի, Վրույր Գալստյանի, Աշոտ Հովհաննիսյանի, Մարտին Պետրոսյանի, Մարինե Բաժբեուկ-Մելիքյանի գործերը, այսինքն՝ բոլոր այն նկարիչների, ովքեր խորհրդային կարգախոսներով չէին ստեղծագործում, եւ նրանց գործերը ցուցադրության համար արգելված էին: Թոռոսյանի խոսքերով, դա «մարտահրավեր» էր կոմունիստական հասարակությանը:

Այսօր նույնպես թանգարանը համալրվում է նոր գործերով: Ինչպես հայտնեց Հարություն Թոռոսյանը, թանգարանի ցուցասրահներում ներկայացված են ե՛ւ 60-ականների նկարիչների գործերը, որոնցով բացվել է թանգարանը, ե՛ւ մեր ժամանակներում ապրող ու ստեղծագործող նկարիչների: Գործերից շատերը չեն ցուցադրվում միայն սրահների պակասի պատճառով: «Այսօր մենք գումարներ չունենք նկարներ գնելու: Մարդիկ սիրով նվիրում են, ժամանակավորապես ցուցադրում ենք, եւ նոր գործեր ունենալու՝ պես՝ ցուցադրում նորերը», հայտնեց պրն. Թոռոսյանը.

Էլթոն Ջոնը ծախսի փող չունի

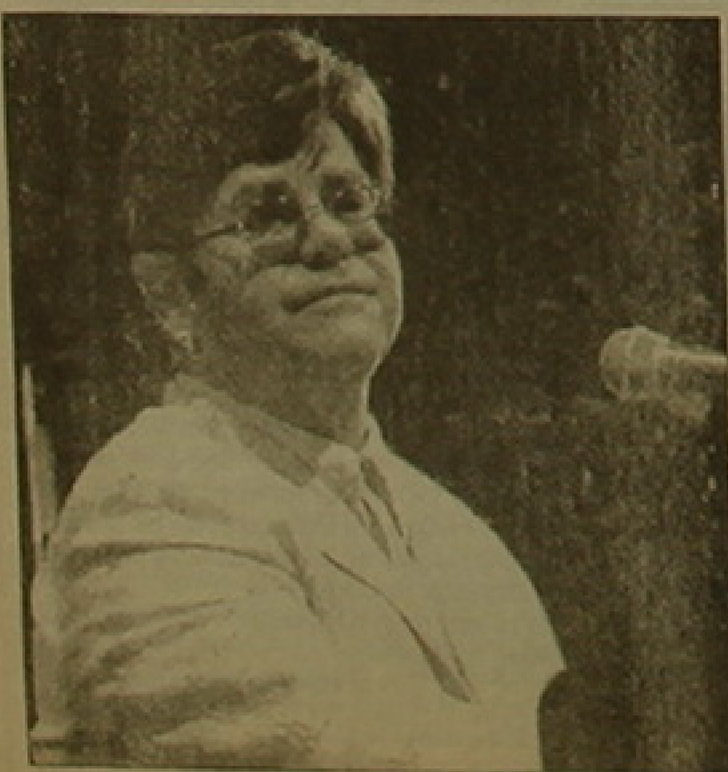

Անգլիացի նշանավոր ռոք-երգիչ Էլթոն Ջոնը հայտնվել է ծանր կացության մեջ: Նա այլեւս չի կարողանում հոգալ իր բոլոր կարիքները, որոնք վիթխարի ծախսեր են պահանջում: «Պուեն» հանդեսը տեղեկացնում է, որ ներկայումս երգիչը փորձում է 41,5 միլիոն դոլարի վարկ ձեռք բերել իր կեղծամների, ծաղկեփնջերի եւ թանկարժեք զարդեղենի գումարները վճարելու համար: Է. Ջոնը հայտնի է իր շռայլումներով: Եթե հավատանք նրա կենսագիր Ֆիլիպ Նորմանի պնդումներին, ռոք-աստղը բանկային քարտով ծախսում է շաբաթական շուրջ 415 հազար դոլար: Նա մի անգամ նույնիսկ 830 հազար է վճարել ծաղիկ նետելին հարդարման աշխատանքների մեկ օրվա համար: Բրիտանացի երգիչների մեջ Է. Ջոնը հարստությամբ երկրորդ տեղում է Փիլ Փոլ Մակարտնիից հետո: Ջոնի անձնական ունեցվածքը գնահատվում է 270 մլն դոլար, բայց արի ու տես, որ խեղճը ծախսի փող չունի:

Պ. Ք.

digitised by A.R.A.R.@

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑԱԿՆԵՐ

17 հուլիս

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Մարդը եւ բնությունը
11.05 Գիտահանրամատչելի կինոյի ժամ. «Որդան կարմիր»
11.25 «Սամշիտա»
11.45 «Ոսկե գլխի» հեռմրց.
12.30 Հանրահայտ խմբեր. AC/DC
13.00 Քառուղիներ
13.35 Գ/ֆ «Սոցիալական կինը»
16.00 Մարզաշխարհ
16.30 Հող եւ ջուր
17.00 Հայլուր
17.20 Լուսանցք
17.50 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «Թոմ Սոյերի արկածները»
18.30 3-րդ ալիք. Վալենտին Պոդպոմոգովի հիշատակին
19.00 Խորան լույսի
19.10 3-րդ խաղակետ
19.30 Հեռուստասերիալ «Վերեր»
20.00 Կարծիք
20.30 Ակումբներ
21.00 Հայլուր
21.40 Զինուժ
22.15 Բոհեմ
22.55 Ձայնանակ
23.25 Գ/ֆ «Պայթուցիկ էֆեկտ»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

19.00 Մուլտֆիլմ «Թոմը եւ Ջերին»
19.10 Բնաշխարհ. Անգլիայի ազգային այգիներ
20.30 Լուրեր
21.05 Տեսաֆիլմ «Բոսկո. Սոփիականով» (Վլադիմիր Սոփիականովը Երեւանում, հաղորդում 2-րդ)
22.10 Միրեցիլ գծիմեյանս
22.20 Գեղֆիլմ «Հակամարտություն Սանդրա-Պեկլերկ»
00.20 Լուրեր

###

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». ճեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.05 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30, 19.15 Մուլտֆիլմ
15.50 Գ/ֆ «Աննան հազար օրով»
18.20 Հմայիկ
18.40 Տեսահոլովակներ
19.00 Մանուկի խոհանոց
19.30, 21.30, 23.30, 02.30 Սուրհանդակ
19.50 Գ/ֆ «Փոքրիկ ավազակները»
22.00 Դիոգենես նանիմացիոն եռերգություն (ըստ Պրեւերի ստեղծագործությունների)
22.15 Հեռագիծ
23.05 Ոսկե սրինգ
24.00 Անորոր
00.05 Մի անգամ
00.10 Մութ սենյակ
00.35 Գ/ֆ «Բլյուզ եղբայրներ 2000»

###

9.00 Գ/ֆ «Սատանայի ծառաները» (դերերում Ի. Ռիտենբերգս, Ա. Էլիս, Է. Պավուլս)
10.30 Հոգեւոր հովվի խոսքը. Մետրոպոլիտ Կիրիլ
10.45 Տնային գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Մայրիկ, ես եմ»
16.45 Կենդանիների աշխարհում
17.25 1998 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության լավագույն խաղերը
19.00 Նորություններ
19.15 Թեմա
20.00 «Եղանակ»
20.10 Գ/ֆ «Խփիր առաջինը, Ֆրեդի» (դերերում Մ. Գրյունվալդ, Ռ. Սոլբեգ, Պ. Բունդգաարդ. Դանիա 1965 թ.)
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.35 Գ/ֆ «Թռչնակը» (դերերում Մ. Մոդին, Ն. Քեյջ, Դ. Հարվինգ, Մ. Բարոն)

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Փոքրիկ կախարդուհին»
9.25 Վոլեյբոլ. համաշխարհային լիգա. եզրափակիչ սերիա
10.30 Մուլտֆիլմ «Գայլ անունով փիսիկը»
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Ինձ նեղ օժիտ
12.05 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.50 Սեր առաջին հայացից
13.15 Ոսկե բանալի
13.30 Լավ նորություններ
13.45 Մուլտֆիլմ «Արխանգելսկյան նովելներ»
14.05 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն». «Տարզանը եւ ծախսարները»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Վավերագրական ֆիլմ «Սոփեսական իշխանուհիների դասակարգը»
17.15 Ֆիլմեր երեխաների համար. «Խաղալիք տունը», «Սոպալոլ», «Կանաչ լույս»
18.00 «Պուտֆի» մրցանակի հանձնման հանդիսավոր արարողությունը Ռուսաստանի իրավապահ մարմինների լավագույն աշխատակիցներին
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Հին բնակարան. 1989 թ. (2-րդ մաս)
21.30 «Երկու խալ դեմքի սառցե անդուն»
22.05 Մայկլ Մադսենը, Օլեգ Յանկովսկին եւ Արմեն Ջիգարխանյանը «Արխա պաշտպանը» ֆիլմում
00.00 Թրիլեր «Սառնամանիքի պատմություն» (ԱՄՆ)
01.40 Ապագրություն
01.55 Թեժ սանդղակ

18 հուլիս

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ 64
12.00 Զինուժ
12.35 Դո, ռե, մի
14.00 Վ. Թորոսյանց 105
Գ/ֆ «Կտոր մը երկինք»
15.25 Երգում է Սուսաննա Միրաքյանը
15.50 Հեռուստաթատրոնի ժառանգությունից. Ժիրայր Անանյան «Արքայադուստր»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
18.40 Հեքիաթների դաշտ
19.15 Ալ. Սպենդիարյան. «Երեւանյան էտյուդներ»
19.30 Համով զրույց
19.55 Գաղտնամուտ
20.20 Բումերանգ
21.00 Օրակարգ
21.35 Համայնապատկեր
22.40 8 1/2. Գ/ֆ «Բազմոց Նյու Յորքում»
00.30 Ջազի վարպետները. Միշել Պետրուչյանի

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

19.00 Կինոնկար երեխաների. «Ալյասկա»
20.35 «Միասին»
21.15 Միրեցիլ գծիմեյանս
21.20 Չայկովսկի. սիմֆոնիա թիվ 4
22.00 Շառլ Բոդլեր. կարդում է պրոֆեսոր Արսեն Հարությունյանը
22.35 Մշակութային լրատու «Կիրակի»
23.05 Գեղֆիլմ «Ոսկե երիտասարդություն»

###

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». ճեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.05 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Արշամարս N 1
16.20 Հեռագիծ
17.05 Գիտաստղեր
17.30 Մուլտֆիլմ
19.00 Գ/ֆ «Լանսկի»
21.10, 23.00 Մի անգամ
21.30 Ի դեպ
22.00 Խուճան ալիք
22.30 «Յոթ հար» լրատվական-վերլուծական ծրագիրը
23.15 Գ/ֆ «Գիշերվա երկար համբույրը»
1.25 VIDEOART PLUS

###

9.00 Մուլտսերիաներ
9.15 Գ/ֆ «Օտարերկրուհին» (դերերում Լ. Շաբանովա, Ա. Կուրբանով, Ռ. Զելյոնայա. 1965 թ.)
10.30 Դիսնեյ-ակումբ «Զահարը»
11.00 Նորություններ
11.15 Կոփիկովի «Անկյուն նոթեր» ծրագիրը
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.05 Վաղորդյան աստղ
12.55 Բանակային խանութ
13.30 Նկարիր, հարմոն սիրելի
14.00 Գյուղական տեղեկատու
14.30 Սերիալ «Կուստոյի թիմի բոլոր ճամփորդությունները»
15.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Առողջություն
16.45 Ճանապարհորդների ակումբ
17.35 Դիսնեյ ակումբ «Տիմոնն ու Պումբան»
18.00 Դիսնեյ ակումբ «Ալադին»
18.30 Պատմության անիվ
19.15 «Եղանակ»
19.30 Համերգ. Ալեքսանդր Շիրվինդտ
20.30, 22.35 Գ/ֆ «Հանճարը» (դերերում Ա. Աբդուլով, Ի. Անտոնենկո). 1-ին եւ 2-րդ մասեր
22.00 Ժամանակ
00.00 Ֆուտբոլի տեսություն
00.30 «Լուսամփոփ»
01.00 Սերիալ «Ստիվեն Քինգի ոսկե տարիները»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Անծանոթ թզուկը»
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագ» եւ ընկ.
12.25 Սանկյան շուրթերով
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
13.55 Մուլտֆիլմ «Կար չկար մի շուն»
14.05 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն». «Տարզանը եւ կրկեսի ռ-սորդը»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.10 Թոք շոու «Անուշ լինի»
17.05 Սերիալ «Օրենք եւ կարգ»
18.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.00 Ջինա Լոլոբրիջիդան եւ Վիտորիո դե Սիկան «Նոլաստակալալաց եւ սարֆա լից կինը» ֆիլմում
21.00 Հայելի
22.00 Էլիզաբեթ Թեյլորը «Վերջին անգամ երբ ես տեսա Փարիզը» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.15 «4 2» ներկայացնում է
01.10 Հերթապահի բաժանմունք
01.40 Վոլեյբոլ. համաշխարհային լիգա. եզրափակիչ

19 հուլիս

9.00 Մուլտֆիլմ «Անտառային ճանապարհորդները»
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Գաղտնամուտ
10.55 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.50 Մուտք
12.20 Բոհեմ
13.00 Հայլուր
13.15 Համայնապատկեր
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.40 Մուլտֆիլմ «Պինչեր Բոբն ու յոթ զանգակները»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Կարճամետրաժ կինոյի ժամ. «Բարի լույս»
19.35 21 րոպե
20.00 Հիթ շերթ
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակրպակ
21.45 Այսօր
22.10 Կինոնկար ֆիլմերի էկրան. Գ/ֆ «Զուկոնկայի ոսկը»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

19.00 Մուլտֆիլմ «Թոմը եւ Ջերին»
19.10 Բնաշխարհ. «Կենդանիներն էլ են կատակում»
19.35 Տեսաֆիլմ «Լույս երեւույթը» (1-ին մաս)
20.05 Մարզաշխարհին անցած շաբաթ
20.30 Լուրեր
21.05 Սերիալ «Ես կնկարեմ Մանհեթենը» (1-ին մաս)
22.00 Միրեցիլ գծիմեյանս
22.10 «Երեկո Գալինա Վիշնեւսկայայի եւ Մստիսլավ Ռոստրոպովիչի հետ»
23.40 Գեղֆիլմ «Սիրո ցավը»
01.20 Լուրեր

###

9.00 Տոմար
11.00 Գ/ֆ «Կարմիրը եւ սեւը» (1-ին մաս)
ավարտին Յոթ հար (կրկնություն)
19.00 Մուլտֆիլմ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Ակնարկ
20.30 Սպարտակ
21.05 Հմայիկ
22.00 Գ/ֆ «Մահացու բռնագրավում»
24.00 Անորոր
0.05 Մի անգամ
0.10 Գ/ֆ «Ռենեսանս»
1.50 VIDEOART PLUS
2.00 Վերհուշ

###

11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Չնեմացող Հարրին»
16.40 Մուլտսերիալ «Դե, սպասիր»
16.55 Աստղային ժամ
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 Սերիալ «Կոմսուհի դը Մոնսորո»
20.15 Պոզների «Մենք» ծրագիրը
21.00 Դետեկտիվ սերիալ «Միսս Մարփլը»
22.00 Ժամանակ
22.45 XXI փառատոն. Գ/ֆ «Հասնել մինչեւ երկինք» (դերերում Տ. Շվայգեր, Յա. Յ. Լիֆերս, Գերմանիա)
00.25 Մոսկովյան կինոփառատոնի բացումը
01.20 Նորություններ
01.35 XXI փառատոն. «Ծանոթացեք, Բալուեւ է» (դերերում Ի. Պերեւերզեւ, Լ. Ուզգանես, Ս. Սոկոլով, 1963 թ.)

РТР

17.00 Վավերագրական ֆիլմ երեխաների համար «Դուքրո» (Հունգարիա)
17.15 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.00, 21.00, 01.05 Լուրեր
18.30 Աշտարակ
19.10 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
19.15 Մարգարիտա Տերեխովան, Էմանուել Վիտորգանը, Նիկոլայ Կարաչենցովը «Բարեպաշտ Մարթան» ֆիլմում (1-ին սերիա)
20.25 Երկխոսություններ ծնողության մասին
21.40 Մանրամասն
21.50 Սեր առաջին հայացից
22.20 Կինոյի ժամ. Անդրեյ Ռոստոցկին «Տղամարդկանց ընկերակցություն» ֆիլմում
23.45 Ակունա Մատատա
00.50 Հերթապահի բաժանմունք
01.35 Ավտոմոտոսպորտ. ամառային օղակ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

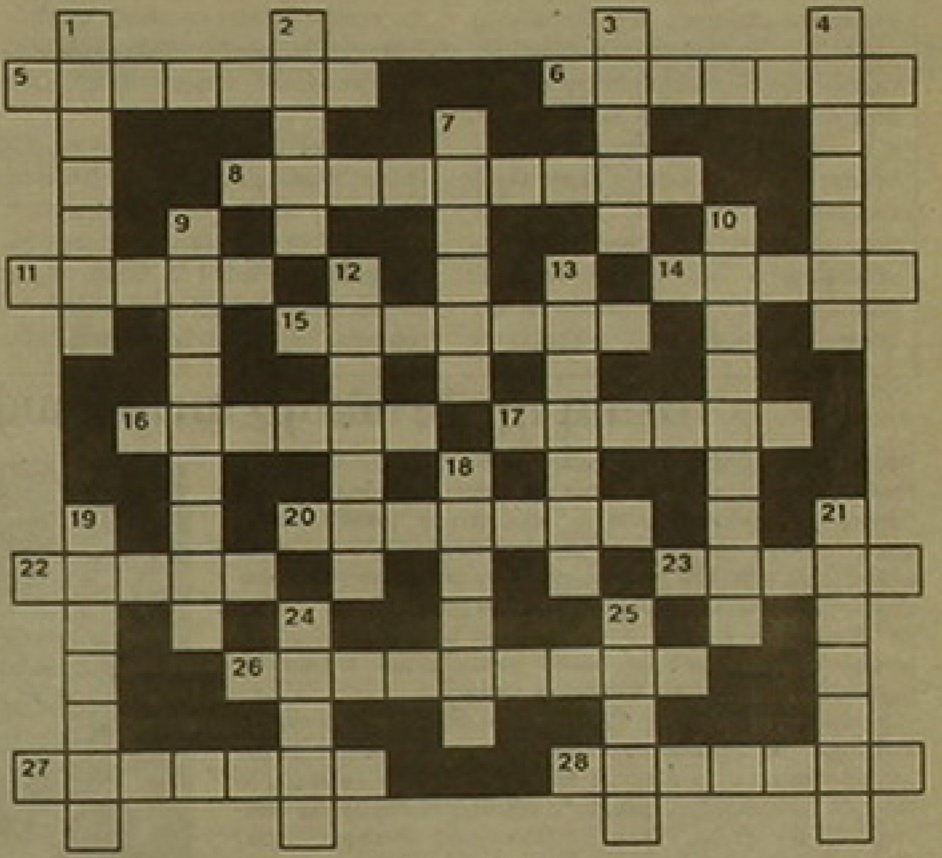

Ուղղահայաց

1. Պատվանդան, որին ամրացվում է նկարելու կտավը: Նկարակալ բառի գերմաներեն անվանումը:

2. Վրթ. Փափազյանի դրաման:

3. Հայերի արտագաղթն իրականացրած Իրանի շահ:

4. Ռուսական բանակի հայազգի զորավար, գեներալ (1762-1829):

7. Անշարժ կամ պտուտակված գլանաձեւ երկար ձող, օգտագործվում է մեքենաների եւ այլ սարքերի մասերն իրար միացնելու համար:

9. Լեռնային Ղարաբաղի ո՞ր բնակավայրում է աճել բնության այս հուշարձան 2005 տարեկան ծառը:

10. Կտավը վրձնել է Հոլանդիայի Հաարլեմ քաղաքում ծնված նկարիչը: Ո՞վ է նա:

12. Հեգնանք, սրամիտ ծաղր պարունակող դատողություն:

13. Շրթնածաղիկների ընտանիքի այս բույսն օգտագործվում է ժողովրդական բժշկության մեջ: Ինչպե՞ս է կոչվում այն:

18. Բրազիլական կինոնկարի հերոսուհի ստրկուհին, որն ապրում էր ֆազենդայում:

19. Գառզուն այս նկարում պատկերել է Սուրբ Մարկոսի հրապարակը (1953 թ.): Ո՞ր քաղաքում է գտնվում այն:

21. Սուրբ Հռիփսիմեի եկեղեցին կառուցվել է 618 թ.: Ասացեք, ո՞ր կաթողիկոսի գահակալության օրոք է կառուցվել:

24. Այս ծաղկի հայրենիքը Հոլանդիան է: Ի՞նչ ծաղիկ է:

25. Բարձրագույն նպատակ, որին ձգտում են մարդիկ:

Հորիզոնական

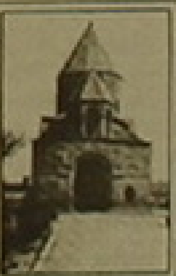

5. Եկեղեցին կառուցվել է 1694 թ. Նահապետ կաթողիկոսի օրոք, Աղամալ Շորոթեցի իշխանի միջոցներով: Ո՞ր եկեղեցին է պատկերված:

6. Ո՞վ է նկարի հեղինակը:

8. Հեղինակը սիրել է թափառել բնության գրկում, հատկապես Սեւանա լճի ավազանում: Դրա արդյունք է ծնվել այս գործը «Սեւանի ձկնորսները»: Ո՞ւմ վրձնին է պատկանում այն:

11. Երանելի վայր:

14. Այս գեղեցկուհին Հոլիվուդի գերաստղ է: Ասացեք նրա անունը:

15. Ջրաղաց:

16. «Զախար Բերկուտ» պատմական վիպակի հեղինակը:

17. Մսից պատրաստված ուտելիքների ընդհանուր անվանումը:

20. Սա Արեւելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միանալու 150-ամյակի առթիվ ստեղծված հոբելյանական մեդալն է: Ո՞վ է հեղինակը:

22. Սահմանային գետ Իրանի եւ Աֆղանստանի միջեւ:

23. Խորհրդային հայտնի վիրաբույժ:

26. «Ինքնադիմանկար կնոջ Սասկիայի հետ». այս տեսք է կոչվում Ռեմբրանդտի պատկերասրահում պահվող այս նկարը: Ո՞վ է նկարիչը:

27. Պաշտ կերված գիշատիչ միջատ է ճռռացի տեսակ: Անվանեք այս տեսակը:

28. Քսաներորդ դարասկզբի հայ մեծ նկարչի գործն է պատկերվածը: Մտաբերեք կտավի անունը:

Կազմեց Է. ՍՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Զվարթնոց: 2. Արարատ: 3. Տնկարան: 4. Թրվածին: 5. Խալաչ: 6. Պապանինի: 10. Արգոնավորդ: 11. Ռեֆլեկսոլոգ: 15. Բելինի: 16. Գլոբին: 20. Արդություն: 22. Իլադարունի: 23. Պավլովա: 24. Մարտունի: 28. Հիդրա: 29. Ակորդ:

Հորիզոնական

7. Գլիցերին: 8. Թալալյան: 9. Երվանդաշատ: 12. Անկարա: 13. Թափիրգ: 14. Ֆենին: 17. Ակնոցներ: 18. Ալբենիս: 19. Փարվանա: 21. Հիպոֆիզ: 25. Աղերդ: 26. Սանդղակ: 27. Թորգոմ: 30. Դիալեկտիկա: 31. Մարգարով: 32. Նարեկացի:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մարզական

ՓԱՐԻԶ

Միջազգային կոնֆերանս

Փարիզում անցկացվեց համաշխարհային կոնֆերանս «Կրթությունը եւ սպորտը հանուն խաղաղության» թեմայով, որը նախաձեռնել էին Յունեսկոն եւ ՄՕԿ-ը: Կոնֆերանսը շատ ներկայացուցչական էր. նրա աշխատանքներին մասնակցում էին 130 երկրների պատվիրակներ: Նրանց թվում էր նաեւ Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Բենուր Փաշայանը: Ինչպես տեղեկացրին ՀԱՕԿ-ի լրատվական ծառայությունից, կոնֆերանսում զեկուցումներ եղան տարբեր թեմաներով: Նշենք նրանցից կարեւորագույնները. «Սպորտի ինտեգրացիան երիտասարդների կրթության եւ մարզման մեջ», «Օլիմպիական գաղափարների եւ սպորտի միջոցով խաղաղ բարեկեցիկ աշխարհի ստեղծումը», «Սպորտն իբրեւ ռասիզմի դեմ պայքարի գործիք», «Սպորտի եւ համերաշխության մասնակցությունը սոցիալական զարգացման մեջ»...

Դոպինգի մասին հարց բարձրացրեց Բենուր Փաշայանը: Պատասխանողը Յունեսկոյում Աֆրիկայի ներկայացուցիչ Բինդերը ընդունեց, որ հարցը չափազանց կարեւոր է եւ նշեց, որ այդ չարիքի դեմ պայքարը պետք է տեղերում ընթանա, տվյալ երկրում, իսկ իրենք միայն հսկողի դերում պետք է լինեն:

Կոնֆերանսի աշխատանքներին մասնակցում էր նաեւ Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը: Խորհրդաժողովի վերջին օրը նա, ինչպես նաեւ Եվրոպական օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Ժակ Ռոգը, Իտալիայի օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Դագուիզ Կոնրադո Դուրանտես Լորայը կարճատեւ հանդիպում եւ զրույց ունեցան Փաշայանի հետ: ՄՕԿ-ի ղեկավարության հետ ձեռք բերվեց պայմանավորվածություն, եւ առաջիկայում Խուան Անտոնիո Սամարանչը ՀԱՕԿ-ի նախագահին կհրավիրի Լոզան:

«Ստադ դը Ֆրանսը» արդարացնում է իրեն

Ոմանց մռայլ կանխատեսումներին հակառակ, ֆուտբոլի աշխարհի 1998 թ. առաջնության գլխավոր մարզադաշտը՝ Սեն Դենիում կառուցված «Ստադ դը Ֆրանսը» չի դատարկվում եւ առաջվա պես ձգում է հանդիսականներին: Օրինակ, թեպետ աթլետիկայի մրցումների ժամանակ մարզադաշտերի հանդիսականները սովորաբար այնքան էլ շատ չեն լինում: Բայց «Ստադ դը Ֆրանսում» հուլիսի 3-ին այնուամենայնիվ 58 հազար մարդ էր հավաքվել Մեծ մրցանակի համար օլիմպիական խաղերի եւ աշխարհի չեմպիոնների ելույթները դիտելու:

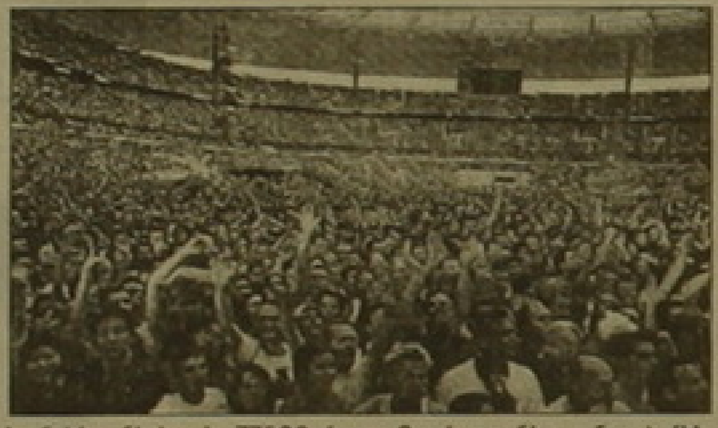

Ի հեճուկս այն պնդումների, թե բանկարժեք «Ստադ դը Ֆրանսը» լոկ ֆինանսական անդունդ է, 80 հազար տեղանոց մարզադաշտը հունիսի 30-ին հաջողությամբ ավարտեց իր առաջին ֆինանսական տարին: Դրամաշրջանառությունը կազմեց 525 մլն ֆրանկ: Ճիշտ է, պետությունն ստիպված եղավ 70 մլն ֆրանկի փոխհատուցում տալ, քանի որ ֆուտբոլային որեւէ ակումբ առայժմ չի վարձակալել «Ստադ դը Ֆրանսը»: Այդուհանդերձ արդյունքը դրական է: Ինչպես նշում է «Էկիպ» հանդեսը, դա հաստատվում է թվերով: Ընդ որում, մարզադաշտում անցկացվում են ոչ միայն ֆուտբոլային մրցումներ: Վերջերս սառույցի վրա անցկացվող ավտոմրցարշավի «Անդրոս» մրցանակի եզրափակիչին ներկա էր 60 հազար հանդիսական: Մոտոարշավորդների սուպերկրոսի մրցումները դիտելու էր եկել 55 հազար մարդ:

Ինչ վերաբերում է ֆուտբոլային հանդիպումներին, երկրորդ դիվիզիոնի շարքային «Ռեդ սթար»—«Սենտ էտիեն» խաղը դիտելու էր եկել 48 հազար հանդիսական: Իսկ Եվրո-2000-ի ընտրական խաղերից մեկին, որի ընթացքում ֆրանսիացիներն ուժերը չափում էին փոքրիկ Անդորայի սիրողական հավաքականի հետ, ներկա էր 77500 մարդ: Բացի դրանից, անցած մեկ տարում «Ստադ դը Ֆրանսում» կազմակերպված էքսկուրսիաներին մասնակցել է 250 հազար այցելու: «Ստադ դը Ֆրանս» կոնսորցիումի տնօրեն Գաետան Դեսրուելն ասում է, թե նոր մարզադաշտը դարձել է տոնախմբությունների յուրօրինակ վայր, որտեղ «միշտ ինչ-որ հետաքրքիր բան է տեղի ունենում»: Մարդիկ ուզում են գոնե մեկ անգամ այնտեղ այցելել, մանավանդ որ կազմակերպվում են նաեւ համերգներ (օրինակ՝ «Ռոլինգ սթոունզի» համերգը): Քանի որ ֆուտբոլի եւ ռեգբիի խաղերի տոմսերը թանկ են, շատերը նախընտրում են ներկա գտնվել ուրիշ մարզաձեւերի մրցումներին: Գալիս են ընտանիքներով, ասես ներկայացում դիտելու: Դա արդեն իսկ մարզադաշտի հաջողության անվիճելի վկայությունն է:

Պ. Ք.

ARMENTEL

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Արմենտելը վաճառքի է ներկայացնում հետեւյալ տրանսպորտային միջոցները

Հ/Հ	Տեղամասը	Տրանսպորտ. միջոցի մակնիշը	Թողարկման տարին	Տեխ. վիճակը	Նվազագույն գինը դոլարով եւ ԱՄՀ-ով	Հեռախոսներ
1.	Գավառի Հ. Հ	Դնեպր-11	1988 թ.	Անսարք	60	22-111
2.	Գավառի Հ. Հ	Դնեպր-11	1988 թ.	Անսարք	56	22-111
3.	Գավառի Հ. Հ	Իժ-6114	1985 թ.	Անսարք	130	22-111
4.	Գավառի Հ. Հ	ԵրԱԶ-762 Վ	1987 թ.	Անսարք	300	22-111
5.	Գավառի Հ. Հ	Դնեպր-11	1986 թ.	Անսարք	60	22-111
6.	Գավառի Հ. Հ	Դնեպր-11	1989 թ.	Անսարք	60	22-111
7.	Աշտարակի Հ. Հ	Ավիա-Ա-21	1989 թ.	Անսարք	1440	23-366
8.	Աշտարակի Հ. Հ	Ավիա-Ա-21	1988 թ.	Անսարք	1100	23-366
9.	Աշտարակի Հ. Հ	Դնեպր-11	1988 թ.	Անսարք	60	22-520
10.	Գյումրու Հ. Հ	Իժ-2715	1990 թ.	Անսարք	144	21-350
11.	Նաիրիի Հ. Հ	Դնեպր-11	1987 թ.	Անսարք	72	23-306
12.	Նաիրիի Հ. Հ	ԵրԱԶ-762 Վ	1988 թ.	Անսարք	500	23-306
13.	Սպիտակի Հ. Հ	ՎԱԶ-2121	1986 թ.	Անսարք	240	23-939
14.	Հրազդանի Հ. Հ	ԿՎԶ-685 Ս	1985 թ.	Անսարք	500	21-540
15.	Տրանսպորտի վարչություն	ԵրԱԶ-762 Վ	1991 թ.	Անսարք	300	63.11.62 64.60.12
16.	Տրանսպորտի վարչություն	Մոսկվիչ-2141	1990 թ.	Անսարք	500	63.11.62 64.60.12
17.	Տրանսպորտի վարչություն	ԳԱԶ-53 ԱՑ	1969 թ.	Անսարք	720	63.11.62 64.60.12
18.	Տրանսպորտի վարչություն	ՈՒԱԶ-3303	1988 թ.	Անսարք	500	63.11.62 64.60.12
19.	Տրանսպորտի վարչություն	ԳԱԶ-52 ԱՕԷ	1991 թ.	Անսարք	350	63.11.62 64.60.12
20.	Տրանսպորտի վարչություն	ՎԱԶ-21013	1985 թ.	Անսարք	300	63.11.62 64.60.12
21.	Ստեփանավանի Հ. Հ	ՈՒԱզ-3741	1989 թ.	Անսարք	300	23-939
22.	Սեւանի Հ. Հ	ԳԱԶ-2410	1990 թ.	Անսարք	1300	22-111
23.	Սեւանի Հ. Հ	ԵրԱԶ-762 Վ	1990 թ.	Անսարք	400	22-111
24.	Ախուրյանի Հ. Հ	ԳԶԱԱ ԳԱԶ-53	1985 թ.	Անսարք	500	24-633
25.	Տաշիրի Հ. Հ	ՈՒԱԶ-469 Բ	1984 թ.	Անսարք	300	23-939

Ցանկացած հարցերով կարող եք դիմել Արմենտել ՀՁ տրանսպորտի վարչություն, հետեւյալ հեռախոսահամարներով 63-11-62, 64-60-12:
Վաճառքի համար դիմումների ընդունման ժամկետ է սահմանվում մինչեւ 1999 թ. հուլիսի 30-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

Արմենտելը տեղեկացնում է

Բջջային կապի հեռախոսացանցում կատարվող ընդլայնման աշխատանքների կապակցությամբ ս. թ. հուլիսի 18-ին եւ 19-ին, ժամը 02:00-06:00-ն, ընդհատվելու է կապը բջջային ցանցից դեպի քաղաքային ցանց: Դրա հետեւանքով այդ ժամերին հնարավոր չի լինի զանգահարել Երեւան, Հայաստանի շրջաններ, ԱՊՀ երկրներ եւ արտասահման, ինչպես նաեւ ստանալ հեռախոսազանգեր նշված ուղղություններից:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ հեռախոսային կաբելների մատակարարման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ տարածքում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները եւ մատակարարները: Մրցույթի անցկացման պայմանների, ինչպես նաեւ կաբելների տեխնիկական տվյալների մասին տեղեկատվություն կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեում՝ Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 616 սենյակ, հեռ. 28-61-95, 54-96-76:

Առաջարկությունների փակ ծրարների ներկայացման վերջին ժամկետը օգոստոսի 6-ն է, ժամը 14:00-ն:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԲԸՄ
Մելգոնեան կրթական հաստատութիւն
1999-2000 տարեշրջան

Նիկոսիա-Կիպրոս

Մելգոնեան կրթական հաստատութիւնը 73 տարուայ պատմութիւն ունեցող երկրորդական, երկսեռ, գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ վարժարան է: Հաստատութիւնը օժտուած է արդի ուսումնական պահանջները գոհացնող կառոյցներով՝ տարրալուծարաններ, համակարգիչներ, գրադարան, մարզական համալիր:

ՄԿ հաստատութեան ուսումնական ծրագիրը համապարփակ է.

- Հայերէն լեզու, գրականութիւն եւ պատմութիւն: Այլ նիւթերը՝ անգլերէնով:
- Հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու անբաւարար մակարդակ ունեցող աշակերտներուն՝ մասնայատուկ դասաւանդութիւն:
- Ուսումնական ծրագիրը միջազգային չափանիշերու եւ մակարդակներու վրայ հիմնուած է՝ անգլիական GCE 'O' Level-ի (սովորական մակարդակ) եւ 'A' Level-ի (յառաջացած մակարդակ), IGCSE-ի, ինչպես նաեւ ամերիկեան TOEFL, SATI-ի եւ SAT II-ի պատրաստութեան:
- Հաստատութիւնս իր կարելին կ'ընէ նիւթական սահմանափակ հնարաւորութիւն ունեցող, բայց ընդունակ ու ջանասէր աշակերտներուն համար:
- Հաստատութեան վկայականը ստացող շրջանաւարտները հնարաւորութիւնը կ'ունենան իրենց բարձրագոյն ուսումը շարունակելու լաւագոյն համալսարաններու մէջ (ամերիկեան, եւրոպական, Հայաստանի եւ...):

Մելգոնյան կրթական հաստատության ընդունելության քննությունները Երեւանում տեղի կունենան

1999 թ. հուլիսի 22-ին,
հինգշաբթի օրը, ժամը 11:00-ին

Վայր՝ ՀԲԸՄ Հայաստանի ներկայացուցչություն
Բաղրամյան 40 (Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի շենք)

Թեկնածուները (11-14 տարեկան) կարող են գրանցվել զանգահարելով՝

(374 2) 27-11-65, 27-16-54

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ «Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ձեռնարկություններ» տեղեկագիրքը: Վաճառվում է «Նոյյան տապան» (Հանրապետության հրապարակ), «Ավաս» (Աբովյան 25), «Русская книга» (Փ. Բուզանդի 1) գրախանութներում եւ մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանի մուտքի մոտ գտնվող կրպակում:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1088. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 16. 07. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@